

Udviklingen i prislofterne i vandsektoren

December 2015

Udviklingen i prislofterne i vandsektoren

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Forsyningssekretariatet

Carl Jacobsens Vej 35

2500 Valby

Tlf. +45 41 71 50 00

E-mail: kfst@kfst.dk

Online ISBN 978 87 7029 5680

Analysen er udarbejdet af Forsyningssekretariatet

December 2015

Indhold

Kapitel 1	
Resumé og hovedkonklusioner	4
1.1 Resumé og hovedkonklusioner	4
Kapitel 2	
Udviklingen i prislofterne	8
2.1 Resumé.....	8
2.2 Prisloftsreguleringen	9
2.3 Indtægtsrammen steg i perioden fra 2011 til 2016.....	11
2.4 Driftsomkostningerne i prisloftet faldt fra 2011 til 2016.....	14
2.5 Vandselskabernes tillæg til investeringer steg en anelse fra 2011 til 2016.....	18
2.6 Tillæg til øvrige omkostninger steg fra 2011 til 2016.....	23
2.7 Ekstraordinære effektiviseringsgevinster var på 872 mio. kr. i 2014	26
2.8 Korrektion for over-/underdækning reducerer gradvist indtægtsrammen.....	27
Kapitel 3	
Udviklingen i luften	30
3.1 Resumé.....	30
3.2 De faktisk afholdte driftsomkostninger faldt fra 2010 til 2014.....	31
3.3 Luften blev øget fra 2011 til 2014.....	33
3.4 Luften var 4-6 gange større end de individuelle effektiviseringskrav i 2014	36
3.5 Korrektion af luften	37
3.6 Fordeling af luft på selskaber.....	38
Bilag 1	40
Bilag 2	49

Kapitel 1

Resumé og hovedkonklusioner

1.1 Resumé og hovedkonklusioner

Drikke- og spildevandsselskaber er naturlige monopoler med hver deres forsyningsområde. Selskaberne er derfor ikke udsat for det direkte konkurrencepres, som i mange andre sektorer bidrager til udvikling, effektivitet og lavere priser. På den baggrund er mange af selskaberne i sektoren reguleret af vandsektorloven.

Reguleringen indebærer blandt andet, at Forsyningssekretariatet hvert år stiller effektiviseringskrav til selskabernes driftsomkostninger for på den måde at skabe et konkurrencepres selskaberne imellem. Kravene tilskynder vandselskaberne til at være på tærne og er til gavn for forbrugere og virksomheder. Når der stilles effektiviseringskrav til selskaberne bidrager det til, at prisen på vand år for år bliver lavere end den ellers ville have været, da selskaberne må opkræve mindre til at dække driftsomkostningerne.

Effektiviseringskravene indgår i prislofterne, som Forsyningssekretariatet hvert år fastsætter, til de omkring 330 kommunalt- eller privatejede drikke- og spildevandsselskaber omfattet af vandsektorloven. Prislofterne sætter en øvre grænse for, hvor meget selskaberne må opkræve til at dække omkostninger til drift, investeringer og en række øvrige omkostninger, fx til klimatilpasning, miljø- og servicemål, afgifter, skatter m.v. Forsyningssekretariatet har fastlagt prislofter siden 2011.

Vandselskaberne kunne omsætte for 14,3 mia. kr. i 2016

Den samlede øvre grænse for omsætningen hos alle selskaber under vandsektorloven var 4,9 mia. kr. for drikkevandsselskaberne og 9,5 mia. kr. for spildevandsselskaberne i 2016. Det vil sige, at vandselskaberne må opkræve i alt 14,3 mia. kr. i 2016. Den øvre grænse for selskabernes omsætning steg med ca. 2 pct. for både drikke- og spildevandsselskaberne fra 2011 til 2016 på trods af de effektiviseringer, der er sket i sektoren. Fra 2015 til 2016 faldt den øvre grænse for omsætningen dog en anelse for både drikke- og spildevandsselskaberne.

Udviklingen i den øvre grænse for omsætningen er påvirket af, hvilke muligheder lovgivningen giver selskaberne for at indregne forskellige omkostninger i prislofterne. De årlige krav om effektiviseringer i selskabernes driftsomkostninger kan derfor opvejes af andre forhold, som har betydning for selskabernes samlede prisloft.

Eksempelvis hævde tekniske korrektioner af driftsomkostningerne i prisloftet den øvre grænse for selskabernes omsætning permanent med 99 mio. i 2013 og midlertidigt med 271 mio. kr., fordelt over flere år. Korrektionerne blev foretaget for at rette op på, at det oprindelige omkostningsgrundlag ikke var fastsat retvisende. Endvidere har en øget investeringsindsats løbende hævet den øvre grænse for omsætningen. Desuden vil eksempelvis højere afgifter eller skatter hæve den øvre grænse for vandselskabernes omsætning.

Vandselskaberne har også mulighed for at indregne omkostninger til nye opgaver vedrørende eksempelvis miljø- og servicemål samt klimatilpasningsprojekter i prislofterne. Formålet med disse projekter er, at forbrugerne får bedre service og miljø samt at sikre områder imod især øgede nedbørsmængder som følge af klimaforandringer.

Projekter vedrørende miljø- og servicemål beløb sig til 155 mio. kr. i selskabernes prislofter for 2016 og klimatilpasningsprojekter beløb sig til 45 mio. kr. i selskabernes prislofter for 2016. Tillæg til miljø- og servicemål steg med 112 mio. kr. fra 2011 til 2016 og tillæg til klimatilpasning, som kunne indgå i prisloftet fra 2013, steg med 38 mio. kr. fra 2013 til 2016, målt i faste priser.

Vandselskaberne skulle reducere priserne med ca. 1,1 mia. kr. fra 2011 til 2016

De samlede effektiviseringskrav til selskaberne var på ca. 1,1 mia. kr. fra 2011 til 2016, opgjort i faste priser. Kravene betyder, at selskaberne skal effektivisere driften for at leve op til prislofterne, da selskaberne må opkræve mindre til at dække driftsomkostningerne. Uden vandsektorloven ville disse krav ikke være blevet stillet, og prisen på vand og spildevand ville kunne have været ca. 1,1 mia. kr. højere end ellers.

De faktisk afholdte driftsomkostninger i selskaberne faldt med 1,4 mia. kr. fra 2010 til 2014, opgjort i faste priser. Faldet kan skyldes flere forhold, men konkurrencepresset selskaberne imellem, som følger af den økonomiske regulering af sektoren, formodes især at have tilskyndet til effektiviseringer i vandsektoren.

De faktisk afholdte driftsomkostninger i sektoren var mere end 800 mio. kr. lavere end det tilladte i 2014

Siden reguleringen af vandselskaberne trådte i kraft har den øvre grænse for driftsomkostningerne, som Forsyningssekretariatet fastsætter i prisloftet, været højere end selskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger. Forskellen kaldes luft. Når der er luft betyder det, at selskaberne har mulighed for at opkræve mere end deres faktisk afholdte omkostninger. Hvis luften i et år er større end kravet om effektiviseringer hos et selskab er der ingen direkte pres for at reducere de faktiske omkostninger i selskabet. Dermed tilskynder kravene om effektiviseringer i mindre grad til nye effektiviseringer hos selskaberne. Der er således et potentiale for at skabe en bedre sammenhæng mellem driftsomkostningerne i prisloftet og selskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger.

Luften var 823 mio. kr. for drikke- og spildevandsselskaberne i 2014.

I 2012 blev der fastsat ekstraordinært høje individuelle effektiviseringskrav på 429 mio. kr. for at nedbringe luften. Fra 2012 til 2014 steg luften med 277 mio. kr. Det indikerer, at selskaberne i de senere år effektiviserede mere år for år, end de krav reguleringen årligt stiller.

Det kan der være flere årsager til. Én årsag kan være, at de effektiviseringer selskaberne har gennemført er foretaget ud fra et samlet økonomisk hensyn om den størst mulige besparelse og effektivitet og ikke med hensyn til at ramme besparelser svarende til de krav, reguleringen sætter år for år. Det kan give et større økonomisk råderum i dag, mens det på sigt bliver mindre i takt med, at reguleringen stiller krav om effektiviseringer. En anden årsag kan være, at selskaberne ønsker at kunne overholde deres prislofter med størst muligt sikkerhed, hvorfor selskaberne har målsætninger om at reducere omkostningerne mere, end kravene om effektiviseringer. Ændringer i regnskabspraksis og bortfald af væsentlige omkostninger hos selskaberne kan også medvirke til, at de faktisk afholdte driftsomkostninger bliver lavere.

Selskaberne skal anvende luften til at foretage investeringer eller til at sætte prisen ned. Luften skal bruges senest fire år efter den er opnået. Formålet med at stille krav til, hvordan luften må bruges, er for at sikre, at en eventuel opsparing i selskaberne kommer tilbage til forbrugere og virksomheder i form af enten lavere priser eller bedre kvalitet gennem nye investeringer.

Ny regulering af vandsektoren skal sikre bedre sammenhæng mellem de tilladte driftsomkostninger i prisloftet og selskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger

I foråret 2015 indgik den tidligere regering en aftale med Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om en ny og forbedret regulering af den danske vandsektor. Aftalen vil udmønte sig i en ny vandsektorlov og en ny bekendtgørelse om den økonomiske regulering af vandselskaberne omfattet af loven. Aftalen skal blandt andet sikre effektivitet, lavere vandpriser til forbrugerne og innovation i sektoren. Af aftalen fremgår blandt andet, at vandselskabers mulighed for uhensigtsmæssigt høje opsparinger skal begrænses ved at tilpasse selskabernes driftsomkostninger i prislofterne til de faktiske driftsomkostninger ved overgangen til den nye regulering.

Det indebærer, at vandselskabernes luft skal reduceres. En reduktion i luften vil reducere selskabernes økonomiske buffer i forhold til driften. Der er dog ikke tale om, at luften fjernes helt. Når luften reduceres, vil der blive foretaget individuelle vurderinger og forsigtighedshensyn for hvert selskab, således at selskabernes ikke i for høj grad eksponeres for risikoen for, at selskaber ikke kan overholde de fastsatte driftsomkostninger i prisloftet.

En reduktion af luften vil alene vedrøre driftsomkostningerne i prisloftet. Ved overgangen til den nye regulering af vandsektoren vil effektiviseringskravene blive stillet til selskabernes samlede omkostninger, med nogle få undtagelser. Forsyningssekretariatet vil fortsat anvende de fastsatte værdier af selskabernes anlægsaktiver, som blev fastlagt da reguleringen af vandsektoren trådte i kraft. Det betyder, at den såkaldte dåbsgave ikke fjernes ved overgangen til den nye regulering. Dåbsgaven er et udtryk for, at selskabernes anlægsaktiver formentlig blev værdisat højere end den reelle værdi ved indgangen til reguleringen af vandsektoren.

Kapitel 2 giver et indblik i den overordnede udvikling i prislofterne og i delkomponenterne i prisloftet. Kapitel 3 fokuserer på udviklingen i den faktiske driftsøkonomi i selskaberne set i forhold til driftsomkostningerne fastsat i prisloftet.

Boks 1.1 Hovedkonklusioner

- » **Forsyningssekretariatet fastsatte effektiviseringskrav til vandselskabernes driftsomkostninger på ca. 1,1 mia. kr. i alt fra 2011 til 2016.** Effektiviseringskravene bidrager til, at prisen på vand år for år bliver lavere, end den ellers ville have været, da selskaberne må opkræve mindre til at dække driftsomkostningerne. Uden vandsektorloven ville disse krav ikke være blevet stillet og priserne på vand og spildevand ville kunne have været 1,1 mia. kr. højere end ellers. Effektiviseringskravene skaber et konkurrencepres selskaberne imellem. Selskaberne er ellers frigjort fra et konkurrencepres, fordi de har et naturligt monopol på forsyning i deres område.
- » **Reguleringen af vandsektoren gav selskaberne mulighed for at omsætte for 14,3 mia. kr. i 2016.** Drikke- og spildevandsselskaberne kunne omsætte for henholdsvis 4,9 mia. kr. og 9,5 mia. kr. i 2016. Det følger af de prislofter, som Forsyningssekretariatet årligt fastsætter til vandselskaberne. Prislofterne sætter en øvre grænse for, hvad selskaberne må opkræve. Prislofterne dækker udgifter til drift, investeringer og en række øvrige udgifter, fx til klimatilpasning, miljø- og servicemål, afgifter, skatter m.v.
- » **Vandselskaberne havde mulighed for at øge omsætningen med ca. 2 pct. fra 2011 til 2016, opgjort i faste priser.** Stigningen skyldes især nye investeringer hos selskaberne, tekniske korrektioner af driftsomkostningerne, fordi det oprindelige omkostningsgrundlag ikke var fastsat retvisende, og en stigning i de øvrige omkostninger, som miljø og servicemål, højere afgifter for drikkevandsselskaberne samt flere klimatilpasningsprojekter for spildevandsselskaberne. Fra 2015 til 2016 faldt omsætningsgrænsen dog en anelse for både drikke- og spildevandsselskaberne.
- » **De samlede faktisk afholdte driftsomkostninger i selskaberne faldt med ca. 1,4 mia. kr. fra 2010 til 2014.** Faldet kan skyldes flere forhold, men konkurrencepreset selskaberne imellem, som følger af den økonomiske regulering af sektoren, formodes især at have tilskyndet til effektiviseringer i vandsektoren.
- » **Luften var 823 mio. kr. for drikke- og spildevandsselskaberne i 2014.** Luft er et udtryk for, at selskaberne har mulighed for at opkræve mere end de faktisk afholdte driftsomkostninger. I 2012 blev der fastsat ekstraordinært høje individuelle effektiviseringskrav på 429 mio. kr. for at nedbringe luften. Fra 2012 til 2014 steg luften med 277 mio. kr. Det indikerer, at selskaberne i de senere år effektiviserede mere år for år, end de krav reguleringen årligt stiller.
- » **Luften i driftsomkostningerne vil blive reduceret som led i den nye økonomiske regulering af vandsektoren.** Formålet er at begrænse muligheden for u hensigtsmæssigt høje opsparinger i sektoren. En reduktion i luften vil reducere selskabernes økonomiske buffer i forhold til driften. Ved en reduktion vil der blive taget en række individuelle vurderinger og forsigtighedshensyn for hvert selskab. Forsyningssekretariatet vil fortsat anvende de fastsatte værdier af selskabernes anlægsaktiver, som blev fastlagt, da reguleringen af vandsektoren trådte i kraft. Det betyder, at den såkaldte dåbsgave ikke fjernes ved overgangen til den nye regulering.

Kapitel 2

Udviklingen i prislofterne

2.1 Resumé

Forsyningssekretariatet fastsætter hvert år en øvre grænse for omsætningen for de omkring 330 kommunalt- eller privatejede drikke- og spildevandsselskaber, som er omfattet af vandsektorloven. Omsætningsgrænsen betegnes også som selskabernes prisloft.

Et centralt element i fastsættelsen af prislofterne er de krav om effektiviseringer Forsyningssekretariatet stiller til selskabernes driftsomkostninger. Effektiviseringskravene skaber et konkurrencepres mellem vandselskaberne, som ellers ikke er udsat for konkurrence, da de er naturlige monopoler i hvert deres forsyningsområde. Selskaberne er derfor ikke udsat for det direkte konkurrencepres, som i mange andre sektorer bidrager til udvikling, effektivitet og lavere priser. Formålet med effektiviseringskravene er at realisere et potentiale for effektiviseringer i sektoren.

De samlede effektiviseringskrav til vandselskaberne var 126 mio. kr. i 2016, fordelt på 40 mio. kr. til drikkevandsselskaberne og 86 mio. kr. til spildevandsselskaberne. Siden reguleringen af vandsektoren trådte i kraft er der stillet effektiviseringskrav til vandselskaberne på ca. 1,1 mia. kr., opgjort i faste priser.

Den øvre grænse for vandselskabernes omsætning var 14,3 mia. kr. i 2016, fordelt på henholdsvis 4,9 mia. kr. og 9,5 mia. kr. for drikke- og spildevandsselskaberne.¹ Den øvre grænse for omsætningen kaldes også for selskabernes indtægtsramme. Selskabernes samlede indtægtsramme steg med ca. 90 og 200 mio. kr. for henholdsvis drikke- og spildevandsselskaberne fra 2011 til 2016, når der korrigeres for prisudviklingen. Det svarer til en stigning på ca. 2 pct. for både drikke- og spildevandsselskaberne. Fra 2015 til 2016 faldt indtægtsrammen dog en anelse for både drikke- og spildevandsselskaberne.

Stigningen i indtægtsrammen hos både drikke- og spildevandsselskaberne fra 2011 til 2016 skyldes primært, at tillæg til nye investeringer, afgiftsomlægning og højere afgifter oversteg kravene om effektiviseringer til selskabernes driftsomkostninger. Tekniske korrektioner af driftsomkostningerne i prisloftet bidrog endvidere til højere indtægtsrammer for selskaberne.

Miljø- og servicemål samt klimatilpasningsprojekter bidrog også til en stigning i indtægtsrammerne for selskaberne. Det er aktiviteter, der har et miljømæssigt sigte eller forbedrer den service, som selskaberne tilbyder forbrugerne. Klimatilpasningsprojekterne sikrer, at spildevandsforsyningerne, i samarbejde med blandt andet landets kommuner, foretager omkost-

---

¹ Alle beløb i figurer, der viser en udvikling i omkostningerne, er prisfremskrevet til 2016-niveau. Metoden beror på et vægtet gennemsnit af prisudviklingen indenfor jordarbejde, asfaltarbejde byggeomkostningsindeks for boliger og andre maskiner og apparater. Disse faste beløb omtales i figurerne som 2016-niveau. Prisudviklingen har været som følgende: 2010-2011: 2,3 pct., 2011-2012: 3,1 pct., 2012-2013: 1,5 pct., 2013-2014: 0,08 pct., 2014-2015: -0,385 pct., 2015-2016: 0,7 pct. For prisudviklingen fra 2015 til 2016 er prisudviklingen fra andet kvartal 2014 til andet kvartal 2015 anvendt, idet det er de senest tilgængelige tal. Kilde: Danmarks Statistik. For yderligere information om den beregnede prisudvikling, se <https://www.kfst.dk/vandtilsyn/benchmarking/>

ningseffektive investeringer, der søger at afværge de tag- og overfladvandsproblemer, som klimaforandringerne medfører.

I 2016 var tillæg til miljø- og servicemål på 155 mio. kr. og tillæg til klimatilpasningsprojekter var på 45 mio. kr. Tillæg til miljø- og servicemål steg med 112 mio. kr. fra 2011 til 2016 og tillæg til klimatilpasning, som kunne indgå i prisloftet fra 2013, steg med 38 mio. kr. fra 2013 til 2016, målt i faste priser.

Vandselskaberne kontantfinansierede for 4,2 mia. kr. i 2014. Det svarer til, at 66 pct. af alle selskabernes investeringsudgifter var kontantfinansieret. Udgifter til afdrag på anlægslån udgjorde 8 pct. af de samlede investeringsudgifter i 2014. Afdrag på selskabernes anlægslån udgør alene årets betalinger til selskabernes anlægslån og vil i sin natur være lavere end de samlede udgifter til kontantfinansierede investeringer i året.

Når selskaberne er i stand til at kontantfinansiere for over fire milliarder kroner i ét år, indikerer det, at de årlige tillæg til investeringer i prisloftet, som er fastsat ud fra de årlige afskrivninger på selskabernes anlægsaktiver, giver et betydeligt økonomisk råderum for selskaberne. Den optimale finansieringsform varierer naturligvis alt efter individuelle forhold, herunder den langsigtede planlægning og styring af investeringerne.

Vandselskaberne opnåede ekstraordinære effektiviseringsgevinster på 872 mio. kr. i 2014. Ekstraordinære effektiviseringsgevinster er et udtryk for, at selskaberne havde mulighed for at opkræve 872 mio. kr. mere end de faktisk afholdte driftsomkostninger i 2014. Drikkevands-selskaberne havde ekstraordinære effektiviseringsgevinster på 299 mio. kr. og spildevands-selskaberne havde ekstraordinære effektiviseringsgevinster på 573 mio. kr. i 2014. De ekstraordinære effektiviseringsgevinster betegnes også "luft". Når der korrigeres for "outliers" og selskaber, der ikke er data for i alle prisloftsårene, udgjorde de ekstraordinære effektiviseringsgevinster 823 mio. kr. i 2016.

2.2 Prisloftsreguleringen

Vandsektorloven har til formål at fremme effektivitet og udvikling i vandsektoren blandt andet ved at skabe øget incitament til effektiviseringer blandt drikke- og spildevandsselskaberne og ved, at der fastholdes høje krav til især miljø, sundhed og forsyningsikkerhed, til gavn for borgerne, erhvervslivet og samfundet.

Vand- og spildevandsselskaber er naturlige monopoler, som hver især varetager forsyningen i et afgrænset, ikke-overlappende, forsyningsområde. Der er således ikke det direkte konkurrencepres, som i mange andre sektorer bidrager til vækst og udvikling. Når vandsektoren i 2010 blev underlagt regulering, var det blandt andet for at skabe et pres for effektivisering i sektoren.

Reguleringen af vandsektoren indebærer, at Forsyningssekretariatet hvert år fastsætter en indtægtsramme for hvert selskab omfattet af loven. Indtægtsrammen sætter et loft for, hvor meget selskaberne må opkræve for aktiviteter indenfor indvinding, behandling, transport og levering af vand for drikkevandsselskaberne og transport, behandling og afledning af spildevand for spildevandsselskaber. Indtægtsrammen i selskabernes prislofter er udtrykt i kroner per kubikmeter vand. Forsyningssekretariatet træffer hvert år afgørelse om selskabernes prislofter.

I afgørelserne fastlægger Forsyningssekretariatet, hvor meget selskaberne må opkræve til selskabets lovomfattede aktiviteter, herunder til almindelige driftsomkostninger, investeringer, 1:1-omkostninger m.v., jf. figur 2.1.²

Figur 2.1 Sammensætningen af prislofterne hos selskaberne

Note 1: Over- eller underdækning er et udtryk for, at et eventuelt overskud skulle tilbagebetales til forbrugerne ved indgangen til den økonomiske regulering af vandsektoren. Over- eller underdækning blev opgjort som forskellen mellem selskabernes likvide midler, værdipapirer m.v. og kortfristede gældsposter vedrørende driften. Over- eller underdækning skal som udgangspunkt tilbagebetales over en årrække på ti år.

Anm.: Prisloftet består af tillæg til omkostninger i selskaberne vedrørende de lovomfattede aktiviteter. Størrelsen på de enkelte tillæg varierer fra selskab til selskab og figuren har alene til formål at illustrere sammensætningen af prisloftet. Eksempelvis fylder tillæg til kontrol med overholdelse af indtægtsrammen og over- eller underdækning mere i figuren, end de faktisk gør i selskabernes prislofter.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen tilvirkning.

Et centralt led i Forsyningssekretariatets arbejde er at fastsætte individuelle effektiviseringskrav til driftsomkostningerne for selskaber med et særligt stort effektiviseringspotentiale. Effektiviseringskravene stilles alene til de almindelige driftsomkostninger og ikke til investe-

² For en nærmere gennemgang af sammensætningen af prislofterne se Forsyningssekretariatets analyse "Prisloft for drikke- og spildevandsselskaber 2014" s. 8-9. Analysen findes på Forsyningssekretariatets hjemmeside www.kfst.dk/vandtilsyn.

ringer, 1:1-omkostninger, omkostninger til miljø- og servicemål, klimatilpasningsprojekter samt nettofinansielle poster. 1:1-omkostninger, miljø- og servicemål, klimatilpasningsprojekter samt nettofinansielle poster betegnes samlet set som øvrige omkostninger. Det skyldes, at der ikke stilles krav om effektiviseringer til disse omkostninger, selvom en del af omkostningerne vedrører driften i selskabet.

Effektiviseringskravene fastsættes årligt på baggrund af en benchmarkingmodel, hvor selskaberne sammenlignes på tværs. De mindst effektive selskaber får som udgangspunkt stillet de største krav om effektiviseringer. Kravene reducerer det beløb, selskaberne må opkræve til den almindelige drift. Effektiviseringskravene til selskabernes driftsomkostninger skaber et konkurrencepres selskaberne imellem, der tilskynder vandselskaberne til at være på tæerne.

Når der stilles effektiviseringskrav til selskaberne, bidrager det til, at prisen på vand år for år bliver lavere, end den ellers ville have været, da selskaberne må opkræve mindre til at dække driftsomkostningerne.

I slutningen af 2015 omfattede vandsektorloven 331 vandselskaber, fordelt på 221 drikkevandsselskaber og 111 spildevandsselskaber. Heraf fik 9 selskaber fastsat prisloft for en fire-årig periode.

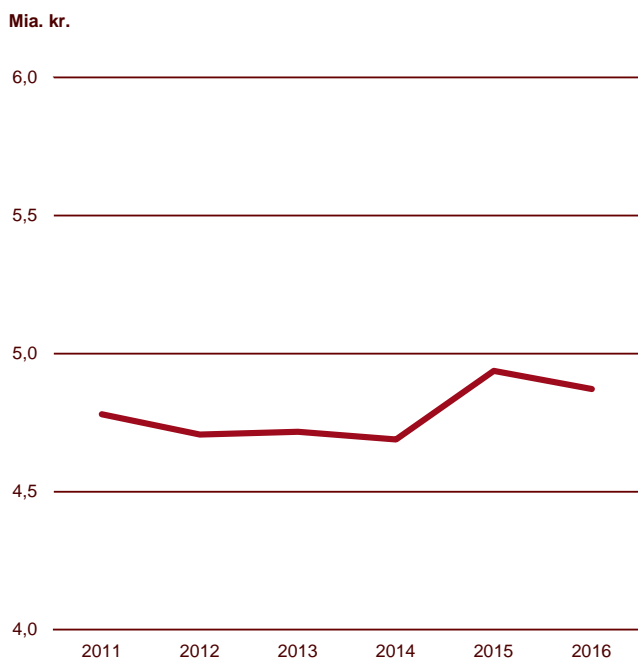
2.3 Indtægtsrammen steg i perioden fra 2011 til 2016

Den samlede indtægtsramme for drikkevandsselskaberne var 4,9 mia. kr. i 2016, hvilket er ca. 90 mio. kr. mere end i 2011, opgjort i faste priser og den samlede indtægtsramme for spildevandsselskaberne var 9,5 mia. kr. i 2016, hvilket er ca. 200 mio. kr. mere end i 2011, opgjort i faste priser, jf. figur 2.2. Det svarer til en stigning på ca. 2 pct. for både drikke- og spildevandsselskaberne.

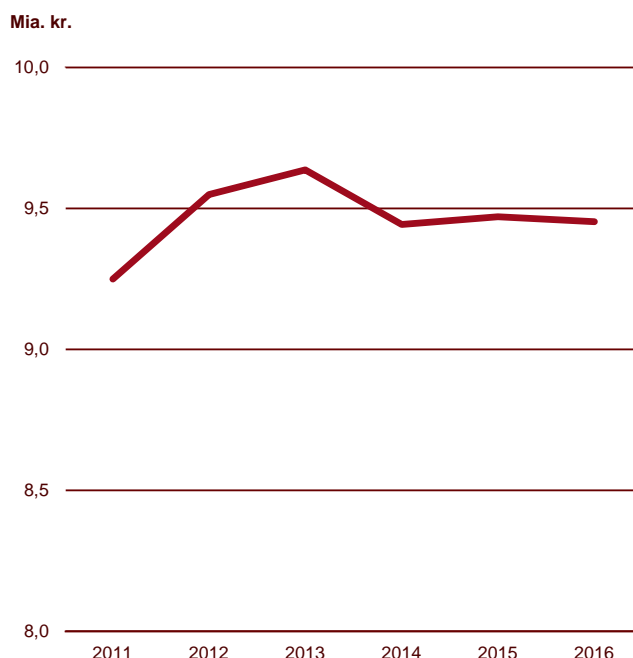
Vandselskaberne kunne omsætte for 14,3 mia. kr. i 2016

Figur 2.2 Udviklingen i indtægtsrammen, 2011-2016

(a) Drikkevandsselskaber

(b) Spildevandsselskaber

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber og 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse

Det gennemsnitlige prisloft, opgjort i kroner per kubikmeter vand, var 17,0 kr. pr. m³ for drikkevandsselskaberne og 28,8 kr. pr. m³ for spildevandsselskaberne i 2016.³ Det gennemsnitlige prisloft er vægtet med den debiterede vandmængde for at tage højde for, at nogle selskaber forsyner et større antal kunder end andre.

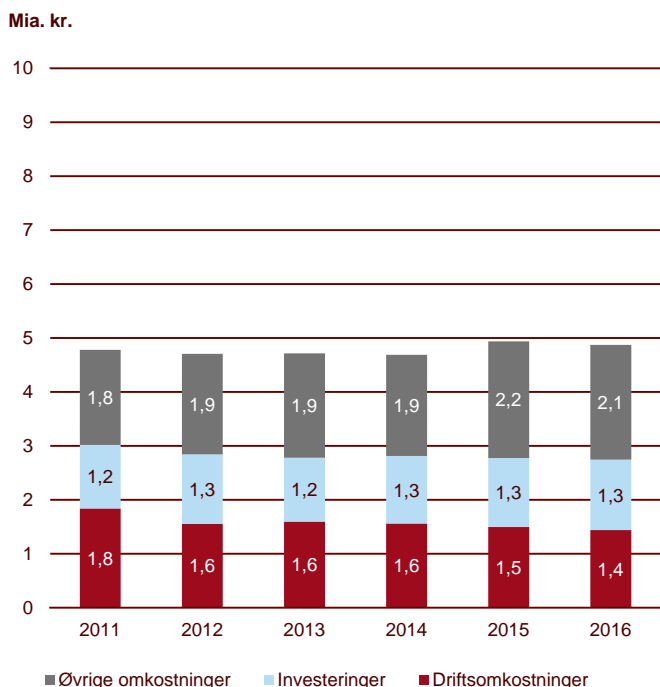
Indtægtsrammen opdeles i selskabernes afgørelser om prislofter på tillæg til omkostninger til drift, investeringer og øvrige omkostninger. De øvrige omkostninger omfatter også driftsomkostninger til miljø- og servicemål samt klimatilpasningsprojekter, men da der ikke stilles effektiviseringskrav til disse omkostninger indgår de i prisloftet under øvrige omkostninger.

I den samlede indtægtsramme for drikkevandsselskaberne udgjorde tillæg til driftsomkostninger 1,4 mia. kr., mens tillæg til investeringer og øvrige omkostninger udgjorde henholdsvis 1,3 mia. kr. og 2,1 mia. kr. i 2016, jf. figur 2.3(a). Siden 2011 faldt tillæg til driftsomkostninger i prisloftet med ca. 400 mio. kr. mens tillæg til øvrige omkostninger steg med ca. 300 mio. kr.

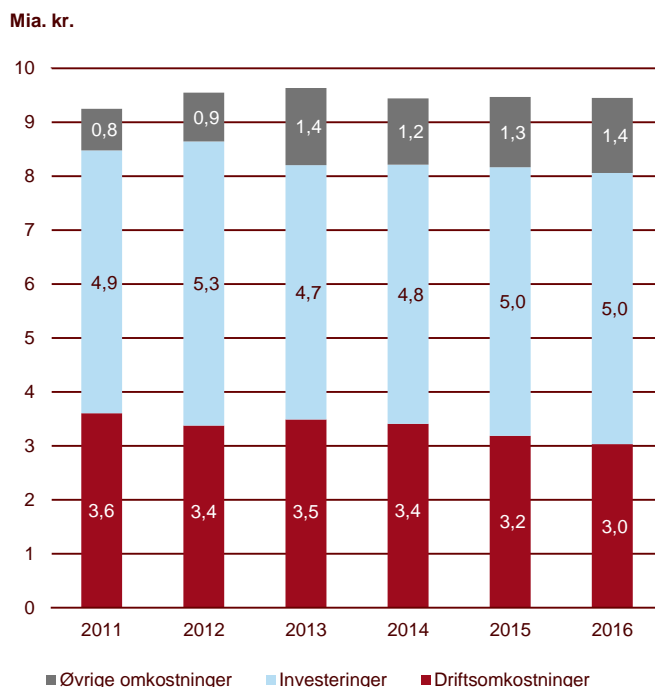
³ Prislofterne er opgjort eksklusiv moms.

Figur 2.3 Sammensætning af indtægtsrammen 2011-2016

(a) Drikkevandsselskaber

(b) Spildevandsselskaber

Anm.: Tallene i figuren stemmer ikke præcist overens med tallene i teksten på grund af, at tallene i figuren er afrundet. Driftsomkostninger dækker tillæg til omkostninger til den løbende drift. Investeringer omfatter tillæg til afskrivninger på selskabets samlede investeringer. Øvrige omkostninger omfatter tillæg til en lang række omkostninger, herunder blandt andet skatter, visse afgifter, pension, omkostninger til miljø- og servicemål samt klimatilpasningsprojekter for spildevandsselskaberne. Endvidere omfatter øvrige omkostninger korrektioner for historisk over- eller underdækning og korrektioner for overholdelse af indtægtsrammen to år forud for det pågældende prisloft.

Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber og 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

I den samlede indtægtsramme for spildevandsselskaberne udgjorde tillæg til driftsomkostninger 3,0 mia. kr., mens tillæg til investeringer og øvrige omkostninger udgjorde henholdsvis 5,0 mia. kr. og 1,4 mia. kr. i 2016, jf. figur 2.3(a). Siden 2011 faldt tillæg til driftsomkostninger i prisloftet med ca. 600 mio. kr. og tillæg til øvrige omkostninger steg med ca. 600 mio. kr.

Selvom der er stillet krav om effektiviseringer til selskaberne, er den samlede indtægtsramme ikke faldet med samme takt som kravene.

Udviklingen i indtægtsrammen er også påvirket af, hvilke muligheder lovgivningen giver selskaberne for at indregne forskellige omkostninger i prislofterne. Eksempelvis har selskaberne muligheder for at indregne omkostninger til miljø- og servicemål samt klimatilpasningsprojekter i prislofterne. Formålet med disse projekter er, at forbrugerne får bedre service og miljø samt at sikre områder imod især øgede nedbørsmængder som følge af klimaforandringer. En øget investeringsindsats har også ført til højere tillæg til investeringer. Desuden vil eksempelvis højere afgifter eller skatter hæve indtægtsrammen.

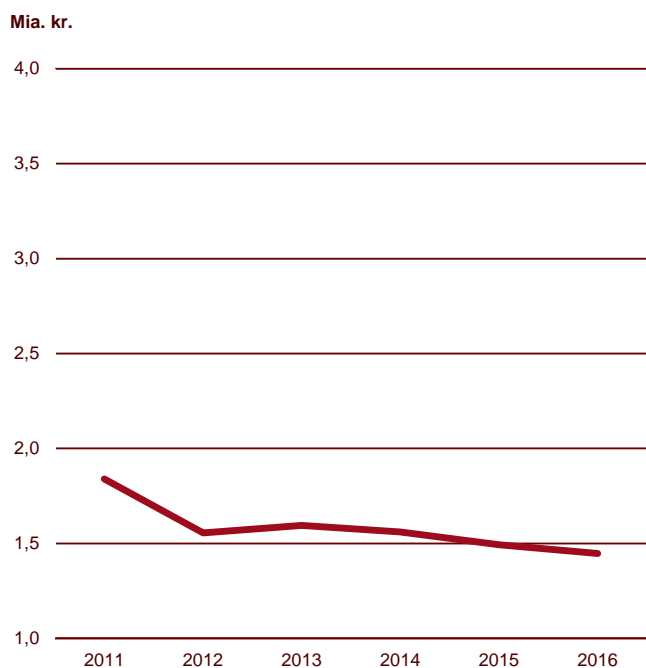
2.4 Driftsomkostningerne i prisloftet faldt fra 2011 til 2016

De driftsomkostninger, der stilles effektiviseringskrav til i prisloftet, udgjorde cirka en tredjedel af den samlede indtægtsramme for både vand- og spildevandsselskaberne i perioden fra 2011 til 2016. Kravene om effektiviseringer betyder, at selskaberne hvert år må opkræve mindre til at dække almindelige driftsomkostninger. De driftsomkostninger der ikke stilles effektiviseringskrav til er blandt andet omkostninger til miljø- og servicemål og klimatilpasningsprojekter.

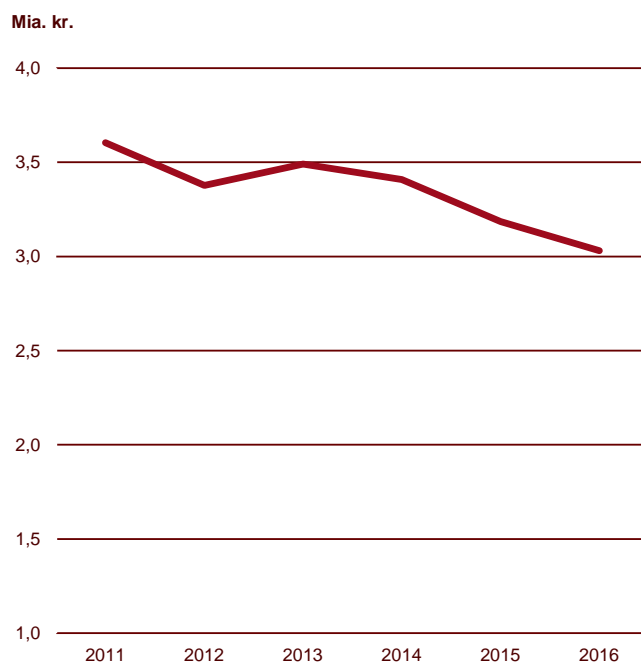
Både drikke- og spildevandsselskaberne måtte opkræve mindre til at dække driftsomkostninger i 2016 end i 2011. For drikkevandsselskaberne faldt den øvre grænse for driftsomkostningerne i prisloftet fra 1,8 mia. kr. i 2011 til 1,4 mia. kr. i 2016, opgjort i faste priser, jf. figur 2.4(a). For spildevandsselskaberne faldt den øvre grænse for driftsomkostningerne i prisloftet fra 3,6 mia. kr. i 2011 til 3,0 mia. kr. i 2016, opgjort i faste priser, jf. figur 2.4(b).

Figur 2.4 Udvikling i driftsomkostningerne i prisloftet for vandselskaberne, 2011-2016

(a) Drikkevandsselskaber

(b) Spildevandsselskaber

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber og 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egne beregninger.

Faldet i den øvre grænse for driftsomkostninger i prisloftet fra 2011 til 2012 skyldes, at Forsyningssekretariatet korrigerede selskabernes driftsomkostninger i prisloftet for 2012 for at

skabe større sammenhæng mellem selskabernes faktisk afholdte omkostninger og tillæg til driftsomkostninger fastsat i prisloftet.⁴

Stigningen i den øvre grænse for driftsomkostninger i prisloftet i 2013 skyldes, at en række selskaber fik forhøjet tillæg til driftsomkostningerne i prisloftet, der som udgangspunkt var blevet fastsat for lavt, jf. boks 2.2. Disse tekniske korrektioner af driftsomkostningerne i prisloftet hævede den øvre grænse for selskabernes omsætning permanent med 99 mio. i 2013 og midlertidigt med 271 mio. kr., fordelt over flere år.

Boks 2.2
Forhøjelse af driftsomkostningerne i prisloftet efter prisloftsbekendtgørelsens § 8, stk. 4-5

I prisloftet 2013 var det muligt for samtlige selskaber at ansøge om en forhøjelse af driftsomkostningerne i prisloftet efter prisloftsbekendtgørelsens § 8, stk. 4-5. Forhøjelsen i driftsomkostningerne skyldes, at driftsomkostningerne i prisloftet som udgangspunkt var fastsat for lavt.

Driftsomkostningerne i prisloftet er fastsat på baggrund af regnskabstal fra 2003-2005. I forbindelse med sagsbehandlingen af prislofterne for 2013 indsendte selskaberne en opgørelse over de faktiske driftsomkostninger i 2010. Det var således muligt at sammenligne indtægtsrammen for driftsomkostningerne med de faktiske driftsomkostninger. Hvis indtægtsrammen for driftsomkostningerne var mere end 5 pct. lavere end de faktiske driftsomkostninger kunne selskabet ansøge Forsyningssekretariatet om en forhøjelse af rammen for driftsomkostningerne.

Med § 8, stk. 4 kunne selskaberne opnå en varig forhøjelse af driftsomkostningerne i prisloftet for 2013. Det fremgår af prisloftsbekendtgørelsens § 8 stk. 4 at:

"De driftsomkostninger, der danner udgangspunkt for prisloftet [...] kan [...] øges i prisloftet for 2013, såfremt et vandselskab kan dokumentere, at driftsomkostningerne i selskabets prisloft for 2011 er mere end 5 pct. lavere end selskabets faktiske driftsomkostninger i 2010. Driftsomkostningerne kan maksimalt øges til 95 pct. af vandselskabets faktiske driftsomkostninger i 2010."

Som følge af korrektionen blev selskabernes prislofter hævet permanent med 99 mio. kr. i 2013.

Prisloftsbekendtgørelsen gav mulighed for at hæve driftsomkostningerne til 95 pct. af de faktiske driftsomkostninger i 2010. Da korrektionen blev foretaget i prisloftet for 2013, fik selskaberne ikke prisfremskrevet det nye grundlag for driftsomkostningerne, da der ikke var hjemmel til det i prisloftsbekendtgørelsen. Det betød, at selskabernes nye omkostningsgrundlag reelt maksimalt kunne udgøre 90 pct. af de faktisk afholdte driftsomkostninger i 2010, opgjort i faste priser.

Bestemmelsen efter § 8, stk. 5 gav selskaberne mulighed for at få en midlertidig forhøjelse af driftsomkostningerne, som i de fleste tilfælde blev tillagt selskabernes prislofter for 2013 og 2014. Den midlertidige forhøjelse skulle kompensere selskaberne for at have været underlagt et "for lavt" prisloft i 2011 og 2012, mens den varige forhøjelse skulle imødekomme selskaberne fra 2013 og fremefter.

Selskabernes prislofter blev samlet set forhøjet med 271 mio. kr., fordelt over flere år, som følge af den midlertidige forhøjelse af driftsomkostningerne i prisloftet.

Forhøjelserne af driftsomkostningerne efter § 8, stk. 4 og stk. 5 har delvist opvejet effektiviseringskravene på 170 mio. kr., som blev stillet til selskaberne i 2013.

⁴ En uddybning af korrektionen og baggrunden herfor fremgår af afsnit 2.4.1 og kapitel 3, boks 3.1.

Vandselskaberne har endvidere løbende mulighed for at ansøge om forhøjelser til driftsomkostningerne i prisloftet, for eksempel hvis der tilsluttes nye forbrugere, hvis der skal gennemføres periodevise oprensninger, hvis der skal betales større erstatninger, osv.

2.4.1 Der blev stillet effektiviseringskrav på ca. 1,1 mia. fra 2011 til 2016

Effektiviseringskravene til selskaberne fastlægges på baggrund af det effektiviseringspotentiale, som Forsyningssekretariatet opgør på baggrund af en omfattende benchmarking på tværs af selskaberne. I princippet kan effektiviseringskravet udgøre hele det identificerede effektiviseringspotentiale. I praksis har Forsyningssekretariatet dog valgt en øvre grænse for det individuelle krav af hensyn til effektiviseringsprocessen i selskaberne.⁵

De samlede effektiviseringskrav til vandselskaberne var 126 mio. kr. i 2016, fordelt på 40 mio. kr. og 86 mio. kr. til henholdsvis drikke- og spildevandsselskaberne, jf. figur 2.5. Siden reguleringen af vandsektoren trådte i kraft, er der stillet effektiviseringskrav til vandselskaberne på ca. 1,1 mia. kr., opgjort i faste priser.

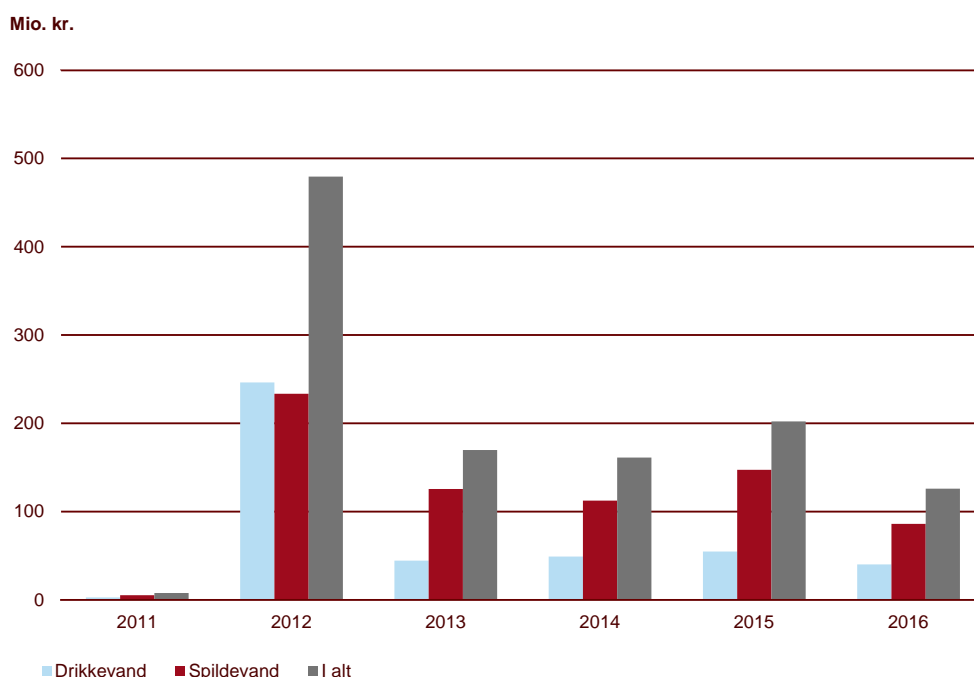
Vandselskaberne skulle effektivisere driften med ca. 1,1 mia. kr. fra 2011 til 2016

---

⁵ Læs mere om Forsyningssekretariatets metode til fastsættelsen af individuelle krav på side 17 på følgende link: <https://www.kfst.dk/media/4090/udkast-til-resultatorienteret-benchmarking-2016.pdf>

Figur 2.5 Effektiviseringskrav til vandselskaberne, 2011-2016

Anm.: Figuren viser de effektiviseringskrav, der er stillet til selskaber omfattet af reguleringen i de enkelte år, for perioden 2011-2016. I 2011 blev der alene stillet et generelt effektiviseringskrav mens der i 2015 blev stillet et generelt effektiviseringskrav ud over det individuelle effektiviseringskrav. Beløbene er i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Effektiviseringskravene består dels af et individuelt krav baseret på beregninger i en benchmarkingmodel og et generelt krav, såfremt produktivitetsudviklingen var positiv i en tiårig periode i det danske erhvervsliv og i bygge- og anlægssektoren. I 2011 og 2015 blev der stillet generelle effektiviseringskrav ud over de individuelle effektiviseringskrav.

Effektiviseringskravene var lavere i 2016 end i tidligere år på grund af Forsyningssekretariatets forsigtighedshensyn i benchmarkingmodellen. Forsyningssekretariatet tager hvert år hensyn til usikkerhed i datagrundlaget i forbindelse med benchmarkingen af vandselskaberne. Forsigtighedshensynet medførte, at flere potentielle frontelskaber blev valgt fra i prisloftet for 2016.⁶ Frontelskaberne er de mest effektive selskaber, som de øvrige selskaber benchmarkes mod. Forsigtighedshensynet betød i 2016, at de identificerede frontelskaber ikke var lige så effektive som tidligere år. Som følge heraf blev de andre selskabers effektiviseringspotentialer og -krav lavere end tidligere år.

⁶ En beskrivelse af, hvordan fronten fastlægges kan findes i bilag 6 til benchmarking 2016 på <https://www.kfst.dk/vandtilsyn/benchmarking/økonomiske-rammer-modelbeskrivelse-og-resultater/benchmarking-2016/>

Effektiviseringskravene i 2012 var ekstraordinært høje som følge af, at Forsyningssekretariatet tog højde for, at tillæggen til driftsomkostninger i prisloftet var betydeligt højere end de faktisk afholdte driftsomkostninger hos 136 selskaber. Der var tale om en teknisk justering, som blandt andet korrigerede for, at driftsomkostningerne i prisloftet var fastsat for højt ved indgangen til den økonomiske regulering af vandsektoren.

Korrektionerne af de tilladte driftsomkostninger i prisloftet for 2012, som følge af de ekstraordinært høje effektiviseringskrav, og i prisloftet for 2013, som følge af korrektionen af driftsomkostningerne i henhold til prisloftsbekendtgørelsens § 8, stk. 4 og 5, havde til formål at skabe større overensstemmelse mellem de tilladte driftsomkostninger i prisloftet og selskabernes faktiske driftsomkostninger.

De ekstraordinært høje krav om effektiviseringer i 2012 havde til formål at korrigere de tilladte driftsomkostninger i prisloftet for de selskaber, hvor de tilladte driftsomkostninger i prisloftet var *større* end de faktiske driftsomkostninger i selskaberne. Korrektionen som følge af prisloftsbekendtgørelsens § 8 stk. 4 og 5 havde til formål at korrigere selskabernes tilladte driftsomkostninger i prisloftet for selskaber i den modsatte situation, hvor de tilladte driftsomkostninger i prisloftet var *lavere* end de faktisk afholdte driftsomkostninger. Samlet set gav korrektionerne af driftsomkostningerne i prisloftet et bedre grundlag for den økonomiske regulering af vandselskaberne.

Effektiviseringspotentialet i sektoren blev skønnet til ca. 1,1 mia. kr. i en omfattende rapport af konsulentvirksomheden Deloitte fra 2013.⁷ I årene fra 2011 til 2016 stillede Forsyningssekretariatet krav om effektiviseringer på ca. 1,1 mia. kr., hvilket svarer til det tidligere skønnede effektiviseringspotentiale i sektoren.

Effektiviseringspotentialet kan imidlertid ændre sig over tid. Det er der flere grunde til. Potentialet i sektoren opgøres relativt selskaberne imellem. Det vil sige, at potentialet bliver større, hvis de bedste selskaber forbedrer sig mere end de øvrige selskaber eller, hvis de øvrige selskaber bliver mindre effektive. Det skønnede potentiale er desuden baseret på en statisk vurdering og ny teknologi kan derfor også bidrage til, at potentialet øges. Det skønnede effektiviseringspotentiale vedrører desuden alene driftsomkostningerne i selskaberne. Det samlede effektiviseringspotentiale for hele vandsektorens samlede aktiviteter er derfor formentlig større end det skønnede potentiale.

De brede forlig i Folketinget vedrørende "Vækstplan DK" fra 2013 og "Aftaler om en vækstpakke" fra 2014 satte et mål for nye effektiviseringer af vandsektoren på 1,3 mia. kr. fra 2014 og frem mod 2020.⁸ Målet baserer sig på effektiviseringspotentialet i selskabernes driftsomkostninger.

2.5 Vandselskabernes tillæg til investeringer steg en anelse fra 2011 til 2016

Der er store investeringer forbundet med at drive et vandselskab. Især spildevandsselskaberne har en stor andel af omkostningerne forbundet med investeringer i ledninger, anlæg m.v. Reguleringen af selskaberne indebærer, at Forsyningssekretariatet hvert år sætter et loft for hvor meget selskaberne må opkræve til investeringer. Loftet er fastsat ud fra afskrivningerne fra de samlede anlægsaktiver i selskaberne.

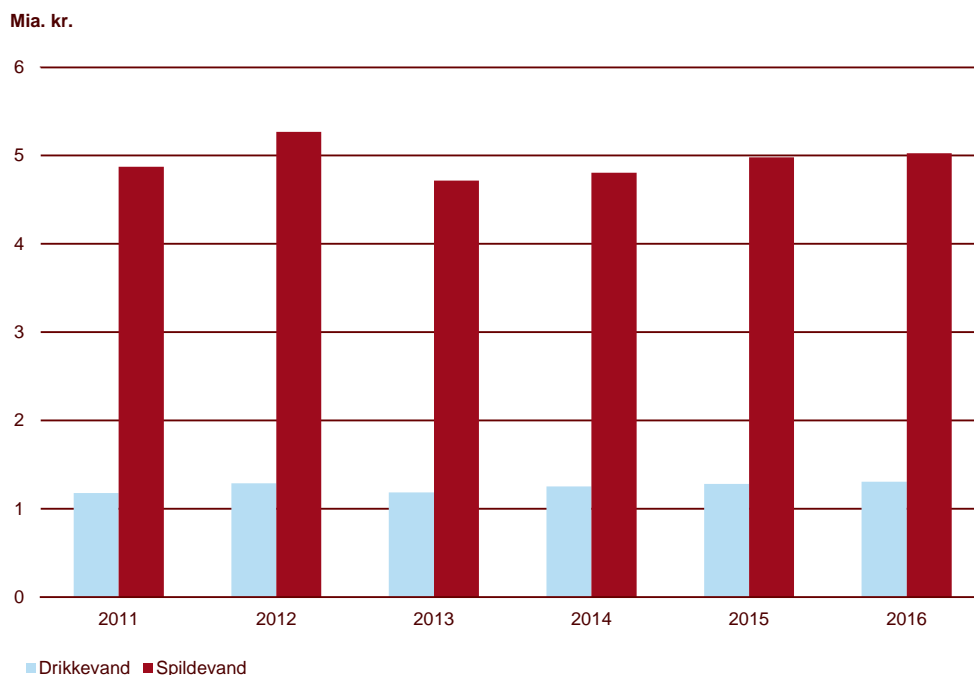
---

⁷ Deloitte (2013), "Evaluering af vandsektorloven", november 2013.

⁸ Målet fremgår af vækstpakken fra 2014, "Aftale om vækstpakke", juni 2014, punkt 42-43 og kom i forlængelse af vækstplanen "Danmark i arbejde, Vækstplan for vand, bio & miljøløsninger", regeringen, marts 2013, hvor der blev sat et mål om at vandsektoren effektiviseres for minimum 700 mio. kr.

I 2016 var den øvre grænse for drikkevandsselskabernes investeringer 1,3 mia. kr. mod 1,2 mia. kr. i 2011 og for spildevandsselskaberne var den øvre grænse for investeringer 5,0 mia. kr. i 2016 mod 4,9 mia. kr. i 2011, opgjort i faste priser, jf. figur 2.6.

Figur 2.6 Tillæg til investeringer, 2011-2016

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber og 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Stigningen i de samlede investeringstillæg fra 2011 til 2016 for drikke- og spildevandsselskaberne udgjorde henholdsvis 11 pct. og 3 pct.

Tillæg til investeringer i prisloftet består af tillæg til historiske investeringer, gennemførte investeringer, korrektion af gennemførte investeringer samt planlagte investeringer. Tillæg til historiske investeringer er standardafskrivninger på selskabets materielle anlægsaktiver frem til 2010. Tillæg til gennemførte investeringer er de akkumulerede tillæg for nye investeringer efter 1. januar 2010 og frem til to år før det aktuelle prisloftsår. Tillæg til planlagte investeringer er den budgetterede værdi af fremtidige årlige afskrivninger i prisloftsåret og året før. Desuden korrigeres tillæggene til planlagte investeringer, når de faktiske udgifter til investeringerne er kendt.

Blandt drikkevandsselskaberne steg tillæg til investeringer i prisloftet primært som følge af, at tillæg til gennemførte investeringer steg med ca. 50 mio. kr. hvert år fra 2011 til 2016, mens tillæg til historiske investeringer ikke faldt med samme takt, jf. tabel 2.1.

Tabel 2.1 Drikkevandsselskabers tillæg til investeringer i mio. kr., 2011-2016

Mio. kr.	Historiske investeringer	Gennemførte investeringer	Korrektioner af gennemførte investeringer	Planlagte investeringer	Investeringer i alt
2011	1093			85	1178
2012	1164	37	-8	94	1287
2013	988	92	17	89	1186
2014	980	142	19	110	1251
2015	963	192	10	114	1279
2016	928	244	13	121	1306

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber inkluderet i tabellen. Selskaberne fremgår af bilag 1. Der er anvendt simpelt gennemsnit. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Tillæg til historiske investeringer steg med 71 mio. kr. fra 2011 til 2012. Almindeligvis vil tillæg til historiske investeringer gradvist falde i takt med, at aktiverne bliver fuldt afskrevet. Når de historiske investeringer imidlertid steg fra 2011 til 2012, skyldes det to forhold. For det første havde selskaberne frem til 2012 mulighed for at få tillæg som følge af straks-afskrivninger på aktiver, som var taget ud af drift i 2012. Det førte især i 2012 til en stigning i tillæg til historiske investeringer. For det andet er datakvaliteten i indberetningerne med årene forbedret, hvilket har medført, at nogle selskaber fik godkendt tillæg til historiske investeringer efter 1. januar 2010, som fra begyndelsen ikke var blevet inddraget i tillægget på grund af manglende data eller dokumentation.

Blandt spildevandsselskaberne steg tillæg til investeringer fra 2011 til 2016 primært som følge af, at tillæg til gennemførte investeringer steg med ca. 530 mio. kr., mens tillæg til historiske investeringer ikke er faldet med samme takt, jf. tabel 2.2.

Tabel 2.2 Spildevandsselskabers tillæg til investeringer i mio. kr., 2011-2016

Mio. kr.	Historiske investeringer	Gennemførte investeringer	Korrektioner af gennemførte investeringer	Planlagte investeringer	Investeringer i alt
2011	4.628			246	4.874
2012	4.930	93	-29	273	5.267
2013	4.211	221	1	283	4.716
2014	4.179	353	3	269	4.805
2015	4.178	494	24	285	4.980
2016	4.093	620	42	273	5.027

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Der er anvendt simpelt gennemsnit. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

For spildevandsselskaberne steg tillæg til historiske investeringer med 303 mio. kr. fra 2011 til 2012. Det skyldes, ligesom for drikkevandsselskaberne, at selskaberne havde mulighed for at foretage straks-afskrivninger af aktiver, der var taget ud af drift i 2012, og at datakvaliteten løbende blev forbedret.

Da tillæggene til gennemførte og planlagte investeringer steg mere end tillæg for historiske investeringer aftog, førte det samlet set til en stigning i de samlede investeringstillæg.

Øgede investeringer kan være et resultat af, at forsyningsområdet vokser og at der reinvesteres hurtigere end afskrivningsperioden. Det kan ske når nye og bedre teknologier erstatter de eksisterende på trods af, at de gamle ikke er fuldt afskrevne. En stigning i investeringsindsatsen kan endvidere være et udtryk for udsving i investeringsbehovet over tid eller, hvis der er et stort investeringsbehov i vandsektoren, som ikke er blevet løftet i tidligere år.

2.5.1 Finansieringsformer hos vandselskaberne

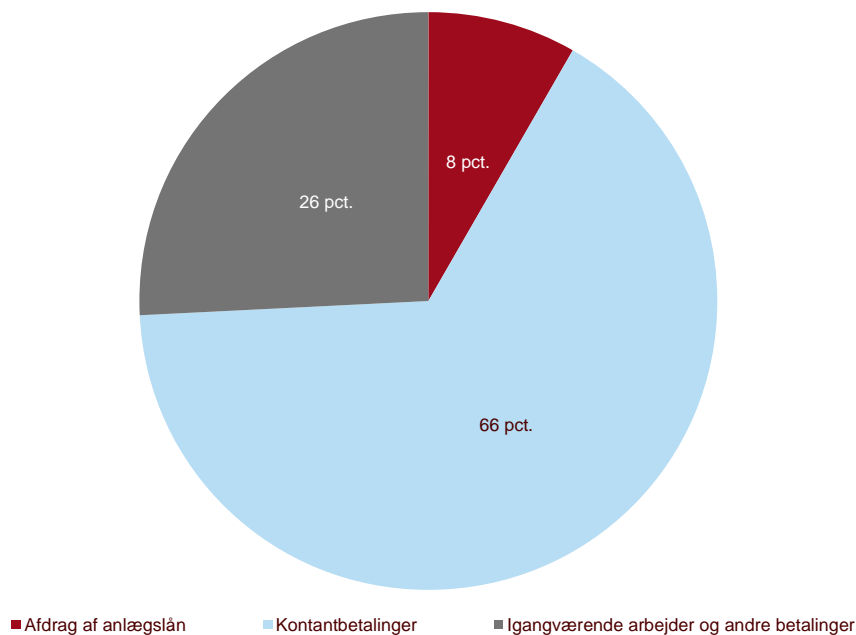
Selskaberne har forskellige muligheder for at finansiere investeringerne. Der kan enten optages lån, eller investeringerne kan kontantfinansieres. Renteudgifter til lånene indgår i prisloftet som et tillæg under øvrige omkostninger.

Vandselskaberne kontantfinansierede investeringer for 4,2 mia. kr. i 2014. Det svarer til, at 66 pct. af alle investeringsudgifterne for vandselskaberne var kontantfinansieret uden lånoptagelse, mens udgifter til afdrag på lån udgjorde 8 pct. af de samlede investeringsudgifter i 2014, jf. figur 2.7.⁹ Betalinger for igangværende arbejder og andre betalinger, som udgør 26 pct. af investeringsudgifterne, er enten lånefinansieret eller kontantfinansieret.

---

⁹ I 2012 var udgifterne til investeringer fordelt på nogenlunde samme måde, idet 70 pct. var kontantfinansieret, 7 pct. afdrag på anlægslån, mens 22 pct. var betalinger for igangværende arbejder og andre betalinger, jf. figur 3.10 i analysen "Prisloft for drikke- og spildevandsselskaber 2014", som findes på Forsyningssekretariatets hjemmeside www.kfst.dk/vandtilsyn.

Figur 2.7 Udgifter til investeringer hos vandselskaberne, 2014

Anm.: Figuren viser fordelingen af de samlede investeringsudgifter i 2014 hos både drikke- og spildevandsselskaberne samlet. Igangværende arbejder og andre betalinger omfatter de faktiske betalinger til igangværende arbejder, køb af grunde, bortskaffelse af aktiver, der tages ud af drift i året, reetablering som følge af, at aktiver tages ud af drift i året samt delvis tilbagebetaling af tilslutningsafgifter og reetablering som følge af aktiver, der er taget ud af drift. Der er til denne figur ikke sorteret nogen selskaber fra.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Hvis en investering fuldt ud kontantfinansieres vil hele udgiften indgå i opgørelsen over selskabets udgifter, i det år udgiften falder, mens udgifter til en lånefinansieret investering alene vil indgå med de årlige afdrag på lånet. Derfor vil de årlige afdrag på selskabernes anlægslån i sagens natur være betydeligt mindre end udgifterne til kontantfinansierede investeringer i året.

Når selskaberne er i stand til at kontantfinansiere for over fire milliarder kroner i ét år indikerer det, at de årlige tillæg til investeringer i prisloftet, som er fastsat ud fra de årlige afskrivninger på selskabernes anlægsaktiver, giver et betydeligt økonomisk råderum for selskaberne.¹⁰ Den optimale finansieringsform varierer naturligvis alt efter individuelle forhold, herunder den langsigtede planlægning og styring af investeringerne.

I prisloftet vil en investering udløse et tillæg svarende til de årlige afskrivninger på investeringen, uanset hvordan investeringen er finansieret. Hvis en investering kontantfinansieres får

¹⁰ Afskrivninger på selskabernes anlægsaktiver består dels af afskrivninger af selskabernes anlægsaktiver, som blev fastlagt da reguleringen af vandsektoren trådte i kraft og som findes i de såkaldte POLKA-katalog, og dels afskrivninger af nye investeringer siden reguleringen trådte i kraft og som løbende er blevet godkendt.

selskabet et tillæg i prisloftet svarende investeringssummen fordelt over investeringens levetid. Selvom hele investeringsudgiften falder i ét år får selskabet et tillæg i de efterfølgende år svarende til levetiden på aktivet.

Forsyningssekretariatet opgør hvert år et investeringsregnskab for hvert selskab i forbindelse med fastlæggelsen af selskabernes prislofter. Formålet er at sikre, at selskaberne ikke opkræver mere end de faktiske udgifter til investeringer.¹¹ Dermed har vandselskaberne ikke mulighed for at spare op til investeringer over årene. Reguleringen tilskynder dermed til at lånefinansiere investeringer således, at udgifter til investeringer kan afholdes inden for den økonomiske ramme fastsat i prisloftet.

2.6 Tillæg til øvrige omkostninger steg fra 2011 til 2016

Udover drifts- og investeringsomkostninger har selskaberne en række øvrige omkostninger. Det er blandt andet tjenestemandspensioner, skatter, afgifter til ledningsført vand, spildevandsafgift, revisorerklæring og medlemskab af brancheforening, omkostninger til miljø- og servicemål samt klimatilpasning og nettofinansielle poster.

Selskaberne bliver ikke benchmarket på øvrige omkostninger, og de indgår således alle i prisloftet med et tillæg svarende til den faktiske udgift.

Øvrige omkostninger hos drikkevandsselskaberne steg fra 1,8 mia. kr. i 2011 til 2,1 mia. kr. i 2016, målt i faste priser, jf. tabel 2.3. Stigningen skyldes primært, at 1:1 omkostninger steg med 230 mio. kr., mens også tillæg til miljø- og servicemål, og nettofinansielle poster steg en anelse.

Tabel 2.3 Drikkevandsselskabers tillæg for øvrige omkostninger i mio. kr., 2011-2016

Mio. kr.	1:1 omkostninger	Revisor- erklæringer og DANVA/FVD- kontingent	Miljø- og servicemål	Nettofinansielle poster	Korrektioner	Øvrige omkostninger i alt
2011	1758		25	44	-64	1764
2012	1823	13	29	51	-52	1865
2013	1772	14	29	35	86	1935
2014	1727	14	79	66	-9	1877
2015	1898	14	93	81	79	2164
2016	1988	14	80	72	-26	2128

Ann.: 1:1 omkostninger, miljø- og servicemål samt nettofinansielle poster indeholder også korrektioner i 2013-2016, 1:1 omkostninger omfatter blandt andet omkostninger til tjenestemandspensioner, ejendomsskatter, selskabsskat, afgift på ledningsført vand, køb af produkter og ydelser som er omfattet af prisloftsreguleringen i et andet vandselskab og vandsamarbejder etableret i medfør af § 48 i vandforsyningsloven. Korrektioner omfatter kontrol med overholdelse af indtægtsrammen og korrektioner som følge af historisk over- eller underdækning hos selskaberne. Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

¹¹ I investeringsregnskabet opgøres de faktiske indtægter og afholdte udgifter til investeringer. Hvis nettoudgifterne til investeringer er lavere end de tillæg selskaberne har til investeringer, bliver selskabets samlede indtægtsramme reduceret med differencen. Selskabernes indtægtsrammer bliver dermed årligt korrigeret, hvis et selskab ikke har haft udgifter til investeringer, som svarer til den øvre grænse for investeringsomkostningerne, som er fastsat i reguleringen.

Desuden bidrog især korrektioner i forbindelse med overholdelse af indtægtsrammen i 2013 og i 2015 til stigning i prisloftet. Hvert år bliver der gennemført en korrektion af indtægtsrammen, hvis et selskab ikke har opkrævet den fulde indtægtsramme. For at give disse selskaber mulighed for at opkræve den manglende indtægt bliver indtægtsrammen forhøjet svarende til den manglede indtægt. Omvendt bliver indtægtsrammen reduceret, hvis der er opkrævet for meget.

Tillæg for øvrige omkostninger hos spildevandsselskaberne steg fra 770 mio. kr. i 2011 til 1,4 mia. kr. i 2016, målt i faste priser, jf. tabel 2.4. Stigningen skyldes dels en stigning i korrektioner på 252 mio. kr. og dels en stigning i tillæg til 1:1 omkostninger på 171 mio. kr., mens også nettofinansielle poster, miljø- og servicemål samt klimatilpasning steg en anelse fra 2011 til 2016.

Tabel 2.4 Spildevandsselskabers tillæg for øvrige omkostninger i mio. kr., 2011-2016

Mio. kr.	1:1 omkostninger	Revisor-erklæringer og DANVA/FVD-kontingent	Miljø- og servicemål	Klimatilpasning	Nettofinansielle poster	Korrektioner	Øvrige omkostninger i alt
2011	724		18		161	-133	770
2012	861	13	32		189	-190	905
2013	947	13	37	6	142	284	1430
2014	943	12	43	22	173	37	1230
2015	729	12	55	28	207	273	1304
2016	895	12	75	45	249	119	1394

Anm.: 1:1 omkostninger, miljø- og servicemål samt nettofinansielle poster indeholder også korrektioner i 2013-2016. 1:1 omkostninger omfatter blandt andet omkostninger til tjenestemandspensioner, ejendomsskatter, selskabsskat, spildevandsafgift, køb af produkter og ydelser som er omfattet af prisloftsreguleringen i et andet vandselskab og vandsamarbejder etableret i medfør af § 48 i vandforsyningsloven. Korrektioner omfatter kontrol med overholdelse af indtægtsrammen og korrektioner som følge af historisk over- eller underdækning hos selskaberne. Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Stigningen i tillæg til 1:1 omkostninger fra 2011 til 2014 skyldes blandt andet korrektioner i 2013 og 2014, som følge af, at selskabernes faktiske udgifter var højere end budgetteret. Dog faldt tillæggene for 1:1 omkostninger fra 2014 til 2015, hvilket blandt andet skyldes negative korrektioner i 2015. Korrektioner for overholdelse af indtægtsrammen bidrog endvidere til en stigning i det gennemsnitlige prisloft, især i 2013 og 2015.

Desuden kan spaltningen af selskaber fx i et rensningsanlæg og et transportselskab føre til øgede 1:1 omkostninger hos det ene selskab, da køb af ydelser i et andet vandselskab omfattet af vandsektorloven kan indregnes som en 1:1 omkostning hos selskabet, der køber ydelsen. På den måde flyttes omkostningen fra driften til en 1:1 omkostning for det selskab, som står for distributionen, og der bliver således ikke stillet effektiviseringskrav til omkostningerne. Den del af selskabet, som står for rensning, vil imidlertid få stillet effektiviseringskrav til driftsomkostningerne forbundet med rensningen.

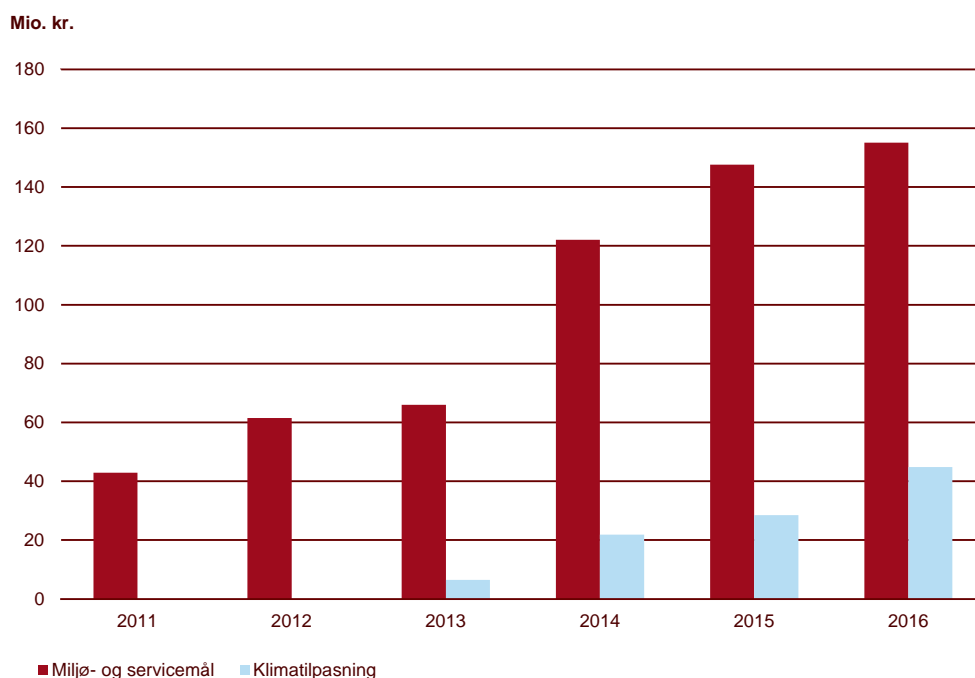
Tillæg til miljø- og servicemål og klimatilpasning indgår i prisloftet som en øvrig omkostning og indregnes som en 1:1 omkostning, da der er tale om udgifter, der ligger ud over den almindelige drift, og som er besluttet enten af staten, kommunalt eller af selskabets bestyrelse eller generalforsamling. Selskaberne bliver således ikke benchmarket på driftsomkostningerne til disse projekter, og der stilles ikke noget effektiviseringskrav til omkostningerne.

I 2016 var tillæg til miljø- og servicemål 155 mio. kr. og tillæg til klimatilpasningsprojekter var 45 mio. kr., jf. figur 2.8. Tillæg til miljø- og servicemål steg med 112 mio. kr. fra 2011 til 2016

og tillæg til klimatilpasning steg med 38 mio. kr. fra 2013 til 2016, målt i faste priser. Det svarer samlet set til en stigning på 151 mio. kr., målt i faste priser.

Figur 2.8 Drikke- og spildevandsselskabers tillæg til miljø- og servicemål samt klimatilpasning, 2011-2016

Anm.: Miljø- og servicemål omfatter tillæg til prisloftet for samtlige miljø- og servicemål for både drikke- og spildevandsselskaber. Klimatilpasning omfatter tillæg til prisloftet for samtlige klimatilpasningsprojekter hos spildevandsselskaberne. Tillæg til klimatilpasning kunne først opnås fra prisloftet for 2013 og frem. Opgørelsen indeholder korrektioner af selskabernes årlige tillæg baseret på selskabernes faktiske udgifter til miljø- og servicemål samt klimatilpasning. Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber og 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Et af kriterierne for, at et projekt kan godkendes som klimatilpasningsprojekt er, at det er mere omkostningseffektivt end en sædvanlig opgaveløsning. Forsyningssekretariatet udregner vandselskabernes årlige omkostninger forbundet med investeringen i klimatilpasningsprojektet og sammenligner med omkostningen for en sædvanlig afhjælpning af problemet.¹² Metoden har til formål at skabe et sammenligningsgrundlag mellem de to projekter, som anvendes til at vurdere hvilket projekt der er mest omkostningseffektivt.

¹² Da projekterne typisk ikke har samme levetid sammenlignes den årlige betaling til hvert projekt i et teoretisk scenarie, hvor det antages, at projekterne blev gentaget i det uendelige. Metoden kaldes den årlige ækvivalente annuitetsmetode (Equivalent Annual Annuity, EEA). På baggrund af levetid og de samlede omkostninger er det muligt at afgøre, hvilket projekt der er det mest omkostningseffektive. Det projekt, hvor den årlige ækvivalente annuitet er mindst, er det mest omkostningseffektive.

De samlede opgjorte omkostninger for den sædvanlige afhjælpningsløsning var ca. 175 mio. kr., mens de var ca. 45 mio. kr. for klimatilpasningsprojekterne fra 2013 til 2016. De gennemførte klimatilpasningsprojekter var således ca. 130 mio. kr. billigere samlet set, end hvis opgaverne var blevet løst på almindelig vis.¹³

2.7 Ekstraordinære effektiviseringsgevinster var på 872 mio. kr. i 2014

Forskellen mellem driftsomkostningerne i prisloftet og de faktisk afholdte driftsomkostninger betegnes ifølge prislofts bekendtgørelsen som en *ekstraordinær effektiviseringsgevinst*.

En ekstraordinær effektiviseringsgevinst kan alene bruges på investeringer i selskabets aktiviteter forbundet med drikke- og spildevandsforsyning eller på takstnedsættelser. Gevinsterne skal være anvendt senest fire år efter det år, hvor de er opnået. Formålet med de ekstraordinære effektiviseringsgevinster er at sikre, at et eventuelt driftsoverskud i selskaberne kommer tilbage til forbrugerne og virksomheder, så "hvile i sig selv" princippet overholdes i vandsektoren.

I 2014 var de samlede ekstraordinære effektiviseringsgevinster 872 mio. kr. for drikke- og spildevandsselskaberne, med en fordeling på 299 mio. kr. og 573 mio. kr. for henholdsvis drikke- og spildevandsselskaberne.¹⁴ De ekstraordinære effektiviseringsgevinster er opgjort for alle selskaber og er derfor en anelse højere end det sammenlignelige tal for den såkaldte "luft".

Blandt drikkevandsselskaberne blev 35 pct. af de opnåede gevinster anvendt på investeringer, 14 pct. blev anvendt på takstnedsættelser, mens de resterende 51 pct. ikke blev anvendt i 2014, jf. figur 2.9(a).

Vandselskaberne opnåede ekstraordinære effektiviseringsgevinster på 872 mio. kr. i 2014

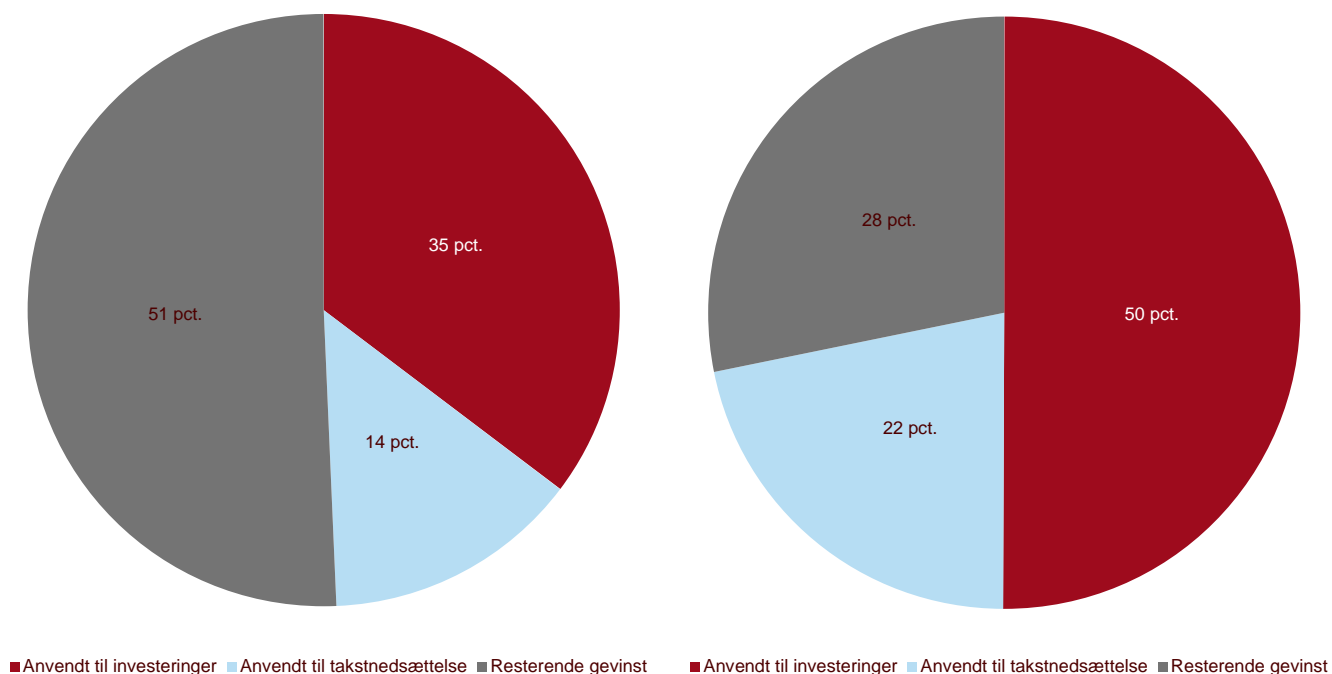
¹³ I forbindelse med prisloft 2015 er der samtidig foretaget en korrektion for de ansøgte klima-projekter til prisloft 2013. Denne korrektion er dog ikke medtaget i denne beregning, hvorfor besparelsen på 67 mio. kr. blot er et udtryk for et ca. beløb. Hovedparten af korrektionerne beror på, at klimatilpasningsprojekterne kommer senere i gang end planlagt.

¹⁴ De ekstraordinære effektiviseringsgevinster er principielt det samme som luften, det vil sige forskellen mellem driftsomkostningerne fastsat i prisloftet og de faktiske driftsomkostninger i selskaberne. Beløbene for de ekstraordinære effektiviseringsgevinster afviger dog fra luften. Det skyldes, at der er fjernet såkaldte "outliers" og selskaber der ikke er data for i alle prisloftsårene i beregninger for luften. Derfor er den opgjorte luft lavere end de samlede ekstraordinære effektiviseringsgevinster.

Figur 2.9 Ekstraordinære effektiviseringsgevinster opnået i 2014, drikke- og spildevandsselskaber

(a) Drikkevandsselskaber, 299 mio. kr. i alt

(b) Spildevandsselskaber, 573 mio. kr. i alt

Anm.: Figuren viser fordelingen af de ekstraordinære effektiviseringsgevinster hos vandselskaberne. Der er til denne figur ikke sorteret nogen selskaber fra, da selskabernes ekstraordinære effektiviseringsgevinster i henhold til prisloftsbekendtgørelsen skal opgøres for alle selskaber uanset, om der er store udsving i tallene.

Kilde: Forskningssekretariatets egen opgørelse.

Blandt spildevandsselskaberne blev 50 pct. af de opnåede gevinster anvendt på investeringer, 22 pct. blev anvendt på takstnedsættelser, mens de resterende 28 pct. af gevinsterne ikke blev anvendt i 2014, jf. figur 2.9(b).

2.8 Korrektion for over-/underdækning reducerer gradvist indtægtsrammen

Da reguleringen af vandselskaberne trådte i kraft, blev det opgjort, om selskaberne pr. 31. december 2010 enten havde opsparede likvide midler eller havde kortfristet gældsposter. Forskellen mellem disse poster udgjorde den såkaldte historiske over-/underdækning.

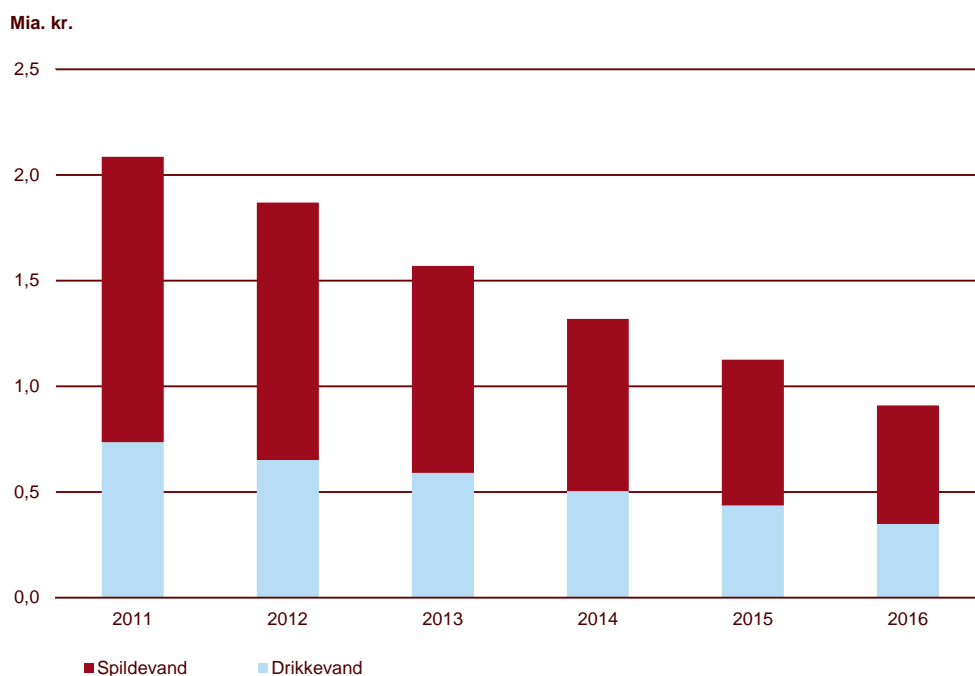
Hvis nettobeløbet var positivt, var der tale om, at selskabet havde opkrævet flere penge fra forbrugerne, end der var udgifter for. Forbrugerne havde således penge til gode hos vandselskaberne. Dette kaldes den historiske overdækning. De opsparede midler skal betales tilbage til forbrugerne, hvilket sker ved, at selskabernes prisloft gradvist bliver reduceret.

Hvis gælden omvendt oversteg de likvide midler, var der tale om underdækning, som selskabet fik mulighed for at opkræve fra forbrugerne. Det sker gennem et højere tillæg til prisloftet. Den historiske over-/underdækning skal afvikles over en periode på op til 10 år.

Den samlede nettooverdækning i sektoren var på ca. 2 mia. kr., da reguleringen trådte i kraft. Det svarer til, at hver husstand i gennemsnit havde ca. 800 kr. til gode hos vandselskaberne.¹⁵ Dette beløb skal være tilbagebetalt senest i 2021.

Den historiske nettooverdækning i prisloftet udgjorde 735 mio. kr. for drikkevandsselskaberne og 1.351 mio. kr. for spildevandsselskaberne i 2011, mens beløbet faldt til henholdsvis 348 mio. kr. og 561 mio. kr. i 2016, målt i faste priser, jf. figur 2.10.

Figur 2.10 Historisk nettooverdækning, 2011-2016

Anm.: Søjlerne viser summen af den samlede over-/underdækning for henholdsvis drikkevands- og spildevandsselskaber. Alle priser er angivet i 2016-niveau. Beløbene er forskellige fra analysen for 2014, hvilket skyldes korrektioner, fusioner samt spaltninger, foretaget i mellemtiden. Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er således 207 drikkevandsselskaber og 99 spildevandsselskaber inkluderet i figuren. Selskaberne fremgår af bilag 1. Alle priser er i 2016-niveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

I 2016 havde 150 drikkevandsselskaber og 47 spildevandsselskaber en overdækning, mens henholdsvis 32 drikkevandsselskaber og 22 spildevandsselskaber havde en underdækning.

¹⁵ I 2011 var der 2.584.479 husstande i Danmark, jf. Danmarks Statistik, tabel FAM55N.

I perioden fra 2011 til 2016 blev indtægtsrammen i prislofterne reduceret med 387 mio. kr. for drikkevandsselskaberne og 789 mio. kr. for spildevandsselskaberne som følge af den historiske nettooverdækning, målt i faste priser. Alt andet lige kommer det forbrugerne til gode i form af lavere priser.

Kapitel 3

Udviklingen i luften

3.1 Resumé

Den økonomiske regulering af vandselskaberne indebærer, at Forsyningssekretariatet fastsætter en øvre grænse for selskabernes indtægter, også kaldet indtægtsrammen. Indtægtsrammen er opgjort på baggrund af tillæg til driftsomkostninger, investeringsomkostninger og øvrige omkostninger. En central del af reguleringen af vandselskaberne er, at Forsyningssekretariatet hvert år stiller krav om effektiviseringer til vandselskaberne, for på den måde at skabe et konkurrencepres selskaberne imellem.

Kravene betyder, at selskaberne hvert år må opkræve mindre til at dække driftsomkostningerne. Når der stilles effektiviseringskrav til selskaberne bidrager det til, at prisen på vand år for år bliver lavere end den ellers ville have været, da selskaberne må opkræve mindre til at dække driftsomkostningerne. Det tilskynder vandselskaberne til at være på tærne og er til gavn for forbrugere og virksomheder.

Når Forsyningssekretariatet stiller krav om effektiviseringer til selskaberne betyder det, at den øvre grænse for driftsomkostningerne i selskabernes prislofter falder. Selskaberne må derfor opkræve mindre til at dække omkostninger til driften. Det ansporer selskaberne til at gennemføre tiltag, der reducerer de faktisk afholdte driftsomkostninger.

De faktisk afholdte driftsomkostninger i selskaberne faldt med 1,4 mia. kr. fra 2010 til 2014, opgjort i faste priser. Faldet kan skyldes flere forhold, men konkurrencepreset selskaberne imellem, som følger af den økonomiske regulering af sektoren, formodes især at have tilskyndet til effektiviseringer i vandsektoren.

Siden reguleringen af vandselskaberne trådte i kraft var selskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger lavere end den øvre grænse for driftsomkostninger i prisloftet. Denne forskel kaldes også for luft.

Når der er luft betyder det, at selskaberne har mulighed for at opkræve mere end deres faktisk afholdte omkostninger. Hvis luften i et år er større end kravet om effektiviseringer hos et selskab er der ingen direkte pres for at reducere de faktiske omkostninger i selskabet. Dermed tilskynder kravene om effektiviseringer i mindre grad til nye effektiviseringer hos selskaberne. Der er således et potentiale for at skabe en bedre sammenhæng mellem driftsomkostningerne i prisloftet og selskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger.

Luften var 823 mio. kr. for drikke- og spildevandsselskaberne i 2014. I 2012 blev der fastsat ekstraordinært høje individuelle effektiviseringskrav på 429 mio. kr. for at nedbringe luften. Fra 2012 til 2014 steg luften med 277 mio. kr. Det indikerer, at selskaberne i de senere år effektiviserede mere år for år end de krav reguleringen årligt stiller.

Det kan der være flere årsager til. Én årsag kan være, at de effektiviseringer selskaberne har gennemført er foretaget ud fra et samlet økonomisk hensyn om den størst mulige besparelse og effektivitet og ikke med hensyn til at ramme besparelser svarende til de krav, reguleringen sætter år for år. Det kan give et større økonomisk råderum i dag, mens det på sigt bliver mindre i takt med, at reguleringen stiller krav om effektiviseringer. En anden årsag kan være, at selskaberne ønsker at kunne overholde deres prislofter med størst muligt sikkerhed, hvorfor

---

selskaberne har målsætninger om at reducere omkostningerne mere, end kravene om effektiviseringer. Ændringer i regnskabspraksis og bortfald af væsentlige omkostninger hos selskaberne kan også medvirke til, at de faktisk afholdte driftsomkostninger bliver lavere.

I foråret 2015 indgik den tidligere regering en aftale med Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om en ny og forbedret regulering af den danske vandsektor. Aftalen vil udmønte sig i en ny vandsektorlov og en ny bekendtgørelse om den økonomiske regulering af vandselskaberne omfattet af loven. Aftalen skal blandt andet sikre effektivitet, lavere vandpriser til forbrugerne og innovation i sektoren. Af aftalen fremgår blandt andet, at vandselskabers mulighed for u hensigtsmæssigt høje opsparinger skal begrænses ved at tilpasse selskabernes driftsomkostninger i prislofterne de faktiske driftsomkostninger ved overgangen til den fremtidige regulering.

Det indebærer, at vandselskabernes luft skal reduceres. En reduktion i luften vil reducere selskabernes økonomiske buffer i forhold til driften. Der er dog ikke tale om, at luften fjernes helt. Når luften reduceres, vil der blive foretaget individuelle vurderinger og forsigtighedshensyn for hvert selskab, således at selskabernes ikke i for høj grad eksponeres for risikoen for, at selskaber ikke kan overholde de fastsatte driftsomkostninger i prisloftet.

En reduktion af luften vil alene vedrøre driftsomkostningerne. Ved overgangen til den nye regulering af vandsektoren vil effektiviseringskravene blive stillet til selskabernes samlede omkostninger, med nogle få undtagelser. Forsyningssekretariatet vil fortsat anvende de fastsatte værdier af selskabernes anlægsaktiver, som blev fastlagt da reguleringen af vandsektoren trådte i kraft. Det betyder, at den såkaldte dåbsgave ikke fjernes ved overgangen til den nye regulering. Dåbsgaven er et udtryk for, at selskabernes anlægsaktiver formentlig blev værdisat højere end den reelle værdi ved indgangen til reguleringen af vandsektoren.

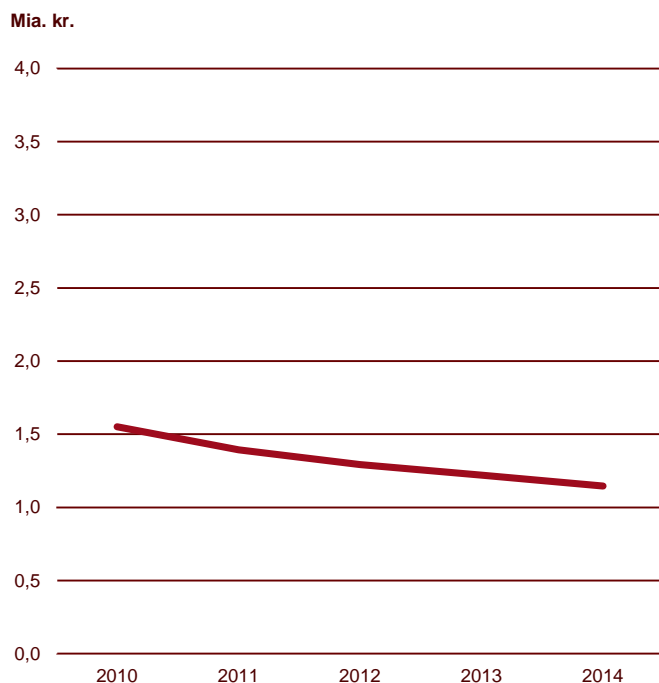
3.2 De faktisk afholdte driftsomkostninger faldt fra 2010 til 2014

De samlede faktisk afholdte driftsomkostninger var 1,1 mia. kr. for drikkevandsselskaberne og 2,7 mia. kr. for spildevandsselskaberne i 2014, målt i faste priser. For drikkevandsselskaberne faldt de samlede faktisk afholdte driftsomkostninger med 0,5 mia. kr. fra 2010 til 2014, og for spildevandsselskaberne faldt de samlede faktisk afholdte driftsomkostninger med 0,9 mia. kr. fra 2010 til 2014, målt faste priser, jf. figur 3.1. Det indikerer, at selskaberne har været i stand til at foretage varige besparelser og effektiviseringer i driften.

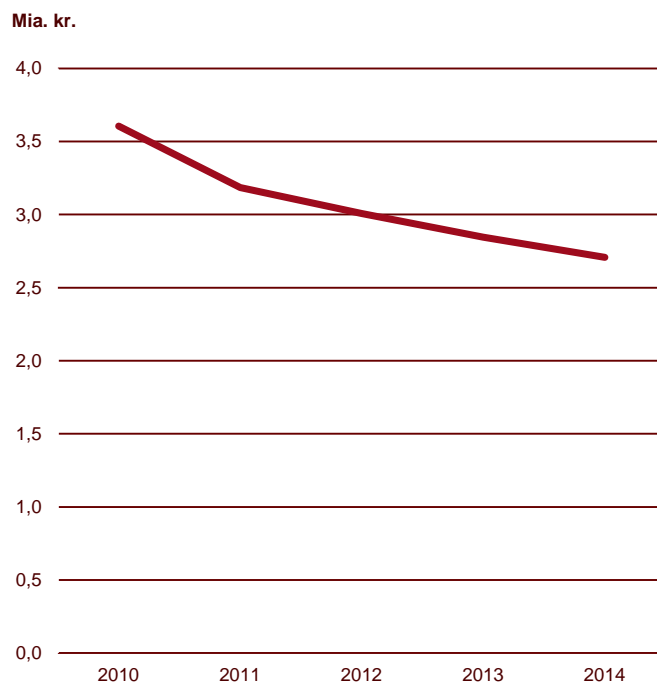
Vandselskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger faldt med 1,4 mia. kr. fra 2010 til 2014

Figur 3.1 Udvikling i de faktisk afholdte driftsomkostninger for vandselskaberne, 2010-2014

(a) Drikkevandsselskaber

(b) Spildevandsselskaber

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er her medtaget 185 drikkevandsselskaber og 95 spildevandsselskaber. En liste over selskaberne fremgår af bilag 2. Beløbene er opgjort i 2016-prisniveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

For drikkevandsselskaberne svarer faldet i de faktisk afholdte driftsomkostninger til et fald på 26 pct. fra 2010 til 2014, og for spildevandsselskaberne var faldet 25 pct. i perioden. Den gennemsnitlige årlige reduktion i de faktisk afholdte driftsomkostninger for drikke- og spildevandsselskaberne var henholdsvis på 7,1 pct. og 6,4 pct.¹⁶

Faldet i de faktisk afholdte driftsomkostninger hos drikke- og spildevandsselskaberne kan skyldes flere forhold, men konkurrencepresset selskaberne imellem, som følger af den økonomiske regulering af sektoren, formodes især at have tilskyndet til effektiviseringer i vandsektoren.

Lovkravet om selskabsudskillelse af de kommunalt ejede vandselskaber fra den kommunale forvaltning per 1. januar 2010 medførte øget fokus på effektiv drift af vandselskaberne og øget professionalisering i ledelsen af selskaberne. Samtidig medførte udskillelsen også i nogle tilfælde ekstraomkostninger det første år, for eksempel til etablering af egne it-systemer med

¹⁶ Gennemsnittet er beregnet som et geometrisk gennemsnit for perioden: $Gennemsnit\ pct. = \sqrt[n]{x_1 * x_2 * \dots * x_n}$.

videre. Det betyder, at de faktisk afholdte driftsomkostninger i 2010 kan være højere end normalt.

Selskaberne kan desuden løbende ændre praksis for hvordan omkostninger posteres i regnskaberne. Det kan medføre, at de faktisk afholdte driftsomkostninger fremstår lavere end ellers, mens andre omkostningsposter i regnskabet fremstår højere. Bortfald af væsentlige omkostninger, for eksempel som følge af, at vandselskabernes opgaveportefølje ændrer sig, kan også medvirke til, at de faktisk afholdte driftsomkostninger bliver lavere.

3.3 Luften blev øget fra 2011 til 2014

Reguleringen af vandselskaberne indebærer blandt andet, at Forsyningssekretariatet sætter en øvre grænse for driftsomkostningerne hos selskaberne. Siden 2011 var selskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger lavere, end de omkostninger reguleringen tillader. Denne forskel kaldes luft.¹⁷

Når der er luft betyder det, at selskaberne har mulighed for at opkræve mere end deres faktisk afholdte omkostninger. Hvis luften i et år er større end kravet om effektiviseringer hos et selskab er der ingen direkte pres for at reducere de faktiske omkostninger i selskabet. Dermed tilskynder kravene om effektiviseringer i mindre grad til nye effektiviseringer hos selskaberne.

Luften var 823 mio. kr. for drikke- og spildevandsselskaberne i 2014. I 2012 blev der fastsat ekstraordinært høje individuelle effektiviseringskrav på 429 mio. kr. for at nedbringe luften.

Luften for drikkevandsselskaberne var samlet set 271 mio. kr. i 2014, jf. figur 3.2.¹⁸ Det svarer til 19 pct. af driftsomkostningerne i prisloftet. Luften steg med 24 mio. kr. fra 2011 til 2014, målt i faste priser.

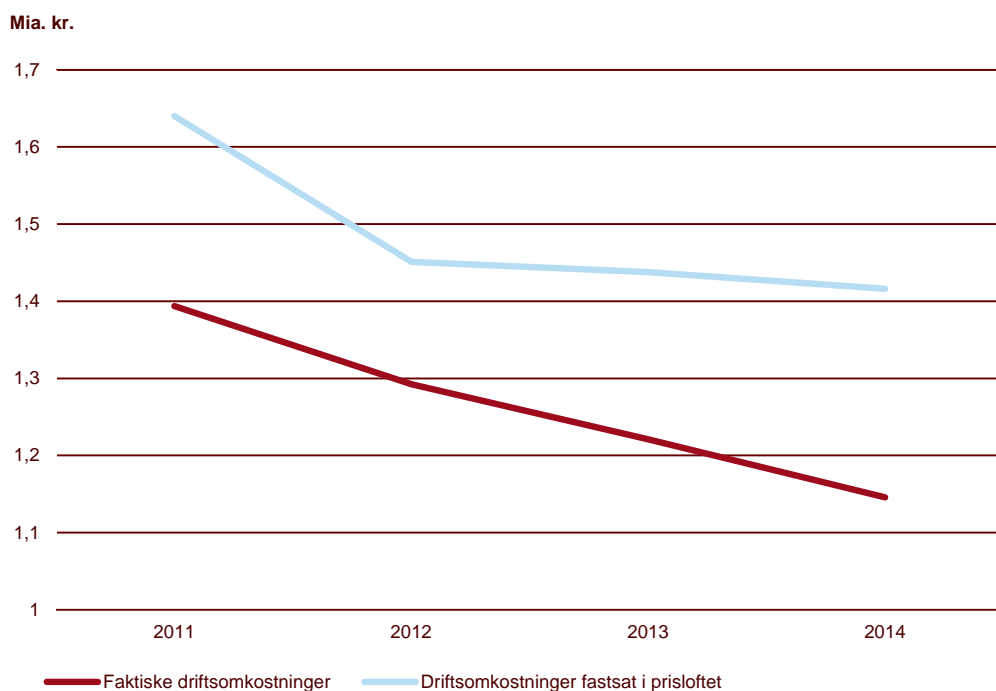
Luften var 823 mio. kr. for vandselskaberne i 2014

---

¹⁷ Forsyningssekretariatet har i prislofterne for 2012 anvendt begrebet diskrepans som udtryk for forskellen mellem driftsomkostningerne i prisloftet og de faktiske driftsomkostninger. I analysen vil begrebet luft blive anvendt som et udtryk for denne forskel.

¹⁸ I opgørelsen af luften er driftsomkostningerne i prisloftet korrigeret for at tage højde for de eventuelle tillæg selskaberne har fået til periodevise oprensninger, jf. prisloftsbekendtgørelsens § 8 stk. 2, pkt. 1. Desuden er der taget højde for forhøjelser af driftsomkostningerne som følge af, at det oprindelige grundlag for driftsomkostningerne i prisloftet var fastsat for lavt, jf. prisloftsbekendtgørelsens § 8, stk. 4 og 5.

Figur 3.2 Udviklingen i luften for drikkevandsselskaber, 2011-2014

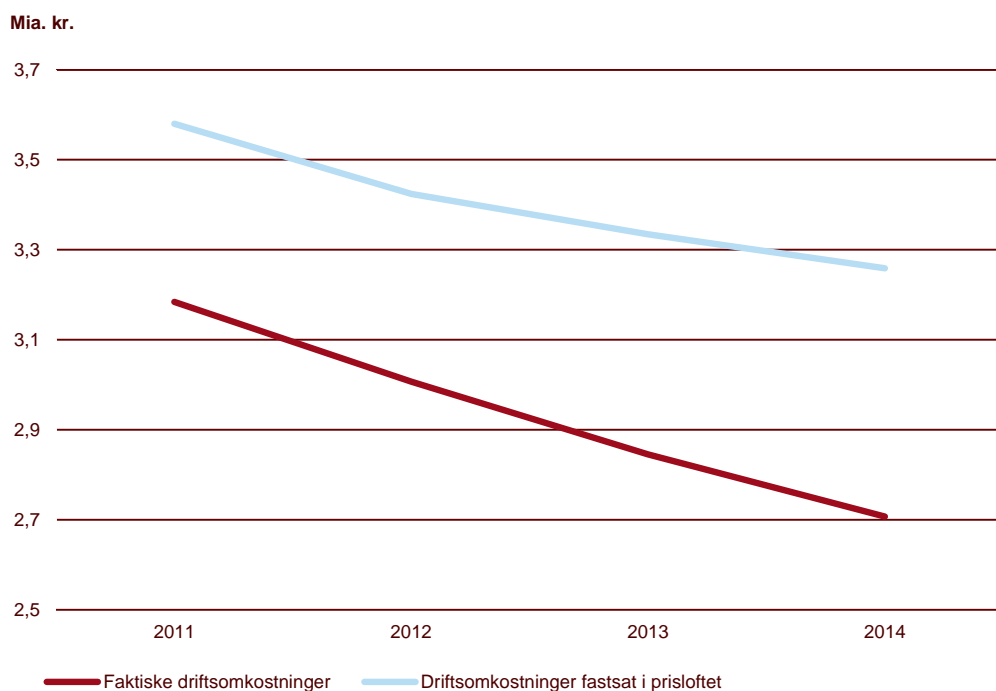

Anm.: Luften er forskellen mellem den øvre grænse for driftsomkostningerne fastsat i prisloftet og de faktiske driftsomkostninger i selskaberne. Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er her medtaget 185 drikkevandsselskaber. En liste over selskaberne fremgår af bilag 2. Figurerne dækker perioden 2011-2014, da der kun findes data for både driftsomkostningerne i prisloftet og de faktiske driftsomkostninger i selskaberne i den periode. Driftsomkostningerne fastsat i prisloftet til brug for denne figur er korrigeret for de tillæg selskaberne har fået jf. prisloftsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, pkt. 1 og § 8, stk. 4 og 5. Beløbene er opgjort i 2016-niveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

I perioden fra 2011 til 2014 reducerede drikkevandsselskaberne de faktisk afholdte driftsomkostninger med 248 mio. kr. mens de samlede krav om effektiviseringer i perioden var på 272 mio. kr., opgjort i faste priser. Størstedelen af kravene blev stillet i 2012, hvilket medførte et større fald i driftsomkostningerne fastsat i prisloftet i det år. Selskaberne har løbende fra 2011 til 2014 reduceret de faktisk afholdte driftsomkostninger. I 2012 reducerede selskaberne de faktisk afholdte driftsomkostninger med mindre end der blev stillet krav om, mens selskaberne i 2013 og 2014 reducerede de faktisk afholdte driftsomkostninger mere, end der blev stillet krav om.

Luften for spildevandsselskaberne var samlet set 552 mio. kr. i 2014, jf. figur 3.3. Det svarer til 17 pct. af driftsomkostningerne i prisloftet. Luften steg med 156 mio. kr. fra 2011 til 2014, målt i faste priser.

Figur 3.3 Udviklingen i luften for spildevandsselskaber, 2011-2014

Anm.: Luften er forskellen mellem den øvre grænse for driftsomkostningerne fastsat i prisloftet og de faktiske driftsomkostninger i selskaberne. Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, er med i opgørelsen. Der er her medtaget 95 spildevandsselskaber. En liste over selskaberne fremgår af bilag 2. Figurene dækker perioden 2011-2014, da der kun findes data for både driftsomkostningerne i prisloftet og de faktiske driftsomkostninger i den periode. Driftsomkostningerne fastsat i prisloftet til brug for denne figur er korrigeret for de tillæg, selskaberne har fået jf. prisloftsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, pkt. 1 og § 8, stk. 4 og 5. Beløbene er opgjort i 2016-niveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

I perioden fra 2011 til 2014 reducerede spildevandsselskaberne de faktisk afholdte driftsomkostninger med 478 mio. kr., mens de samlede krav om effektiviseringer i perioden var på 467 mio. kr., opgjort i faste priser. De største krav blev stillet i 2012, mens selskaberne løbende reducerede de faktisk afholdte driftsomkostninger over perioden.

Luften steg med 277 mio. kr. i alt for drikke- og spildevandsselskaberne fra 2012 til 2014. Det indikerer, at selskaberne i de senere år effektiviserede mere år for år, end de krav reguleringen årligt stiller.

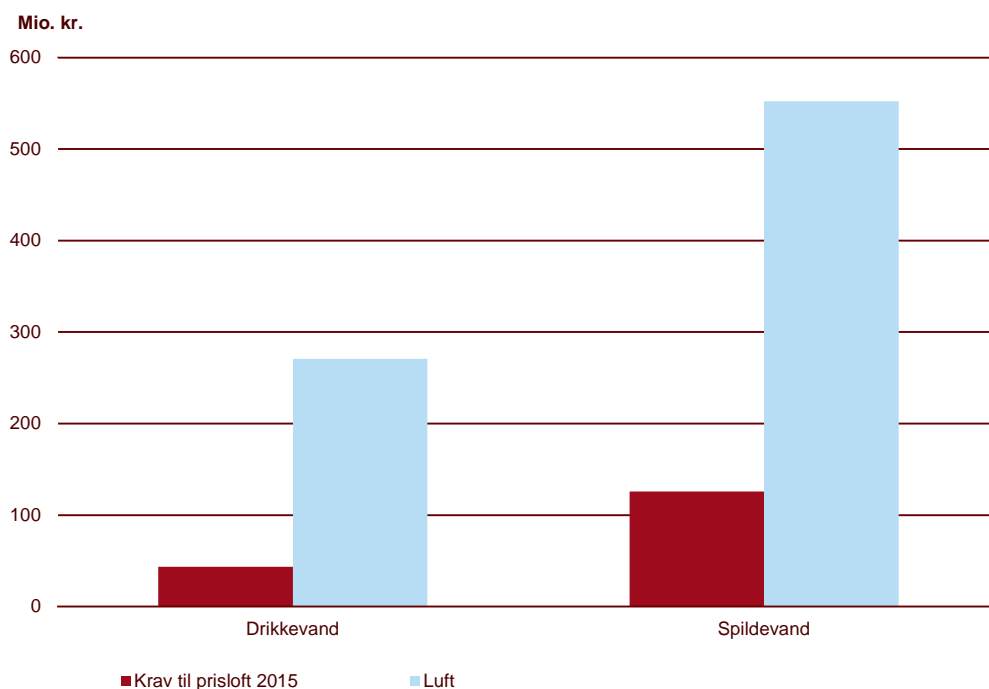
Det kan der være flere årsager til og én kan være, at de effektiviseringer selskaberne har gennemført, er foretaget ud fra et samlet økonomisk hensyn om den størst mulige besparelse og effektivitet og ikke med hensyn til at ramme besparelser svarende til de krav, reguleringen sætter år for år. Det kan give et større økonomisk råderum i dag, mens det på sigt bliver mindre i takt med, at reguleringen stiller krav om effektiviseringer.

En anden årsag kan være, at selskaberne ønsker at kunne overholde deres prislofter med størst muligt sikkerhed, hvorfor selskaberne har målsætninger om at reducere omkostningerne mere, end kravene om effektiviseringer.

3.4 Luften var 4-6 gange større end de individuelle effektiviseringskrav i 2014

De individuelle effektiviseringskrav udgjorde 44 mio. kr. og 126 mio. kr. for henholdsvis drikke- og spildevandsselskaberne, mens luften udgjorde 271 mio. kr. og 552 mio. kr. for henholdsvis drikke- og spildevandsselskaberne i 2014, jf. figur 3.4. Det svarer til, at luften for drikkevandsselskaberne er omtrent 6 gange større end de individuelle effektiviseringskrav, og 4 gange større for spildevandsselskaberne.

Figur 3.4 Drikke- og spildevandsselskabernes luft og effektiviseringskrav, 2014

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er her medtaget 185 drikkevandsselskaber og 95 spildevandsselskaber. En liste over selskaberne fremgår af bilag 2. Det individuelle effektiviseringskrav er fra prislofterne for 2015 og dermed beregnet på baggrund af driftsomkostningerne fastsat i prisloftet for 2014. Alle beløb er opgjort i 2016-niveau.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Effektiviseringskravene har til formål at presse selskaberne til at foretage nye effektiviseringer. Idet de individuelle effektiviseringskrav udgjorde henholdsvis 16 pct. og 23 pct. af den samlede luft i 2014 for drikke- og spildevandsselskaberne er det direkte pres for effektiviseringer forholdsvis begrænset, da selskaberne på et overordnet niveau har et væsentligt økonomisk råderum. Der er imidlertid fortsat et indirekte pres for effektiviseringer for at undgå at komme for tæt på den reguleringsmæssige øvre grænse for driftsomkostningerne. Der er således et potentiale for at skabe et større direkte pres for effektiviseringer. Såfremt luften var mindre, ville de individuelle effektiviseringskrav i højere grad tilskynde selskaberne til at være på tærerne til gavn for forbrugere og virksomheder.

3.5 Korrektion af luften

Forsyningssekretariatet har tidligere i prisloftet for 2012 reduceret luften for en lang række vandselskaber for i højere grad at skabe en sammenhæng mellem vandselskabernes faktisk afholdte driftsomkostninger og driftsomkostningerne fastsat i prisloftet, jf. boks 3.1.

Boks 3.1 Konkurrenceankenæv- nets kendelser om luft

I prisloftet for 2012 reducerede Forsyningssekretariatet luften i selskabernes prislofter for at skabe større overensstemmelse mellem driftsomkostninger i prisloftet og de faktiske driftsomkostninger og derved at skabe et stærkere pres for effektiviseringer hos selskaberne.

En række afgørelser blev herefter anket til Konkurrenceankenævnet, som ved kendelse af 31. maj 2012 hjemviste sagerne til fornyet behandling. Konkurrenceankenævnet fandt, at det var usandsynligt, at Forsyningssekretariatet i tilstrækkelig grad havde sikret, at der var foretaget et individuelt skøn i hver enkelt sag, idet der alene var taget højde for individuelle forhold hos to ud af 314 selskaber. Konkurrenceankenævnet udtalte blandt andet, at den opstillede model i prisloftet for 2012 og den efterfølgende individuelle behandling ikke i tilstrækkeligt omfang havde taget højde for, at selskabernes reelle driftsomkostninger ikke nødvendigvis havde sammenhæng med driftsomkostningerne i prisloftet. Dels fordi en stor del af selskaberne havde mulighed for at hæve priserne selv efter korrektionen for det individuelle effektiviseringskrav, og dels fordi at prisloftet generelt byggede på omkostningsopgørelser for 2003-2005, der i visse tilfælde havde meget lille grad af sammenhæng med de faktiske omkostninger på tidspunktet for afsigelsen af afgørelserne.

På baggrund af kendelsen genoptog Forsyningssekretariatet samtlige prisloftsafgørelser fra 2012 og foretog blandt andet en såkaldt luftkorrektion for de selskaber, hvor driftsomkostningerne i prisloftet var højere end selskabets faktisk afholdte driftsomkostninger. Sekretariatet reducerede således prisloftet med et beløb svarende til forskellen mellem driftsomkostningerne i prisloftet og selskabets faktisk afholdte driftsomkostninger. Endvidere blev der fastsat effektiviseringskrav på maksimalt 5 pct. af driftsomkostningerne i prisloftet.

Denne praksis blev ligeledes indbragt for Konkurrenceankenævnet, der afsagde kendelse herom den 19. september 2013. Nævnet stadfæstede Forsyningssekretariatets reviderede proces for fastsættelse af de individuelle effektiviseringskrav, men fandt, at Forsyningssekretariatet ikke havde hjemmel til at korrigere selskabernes prisloft for 2012 ved luftkorrektionen.¹ Konkurrenceankenævnet hjemviste derfor afgørelserne med henblik på genberegning af selskabernes prisloft for 2012.

Forsyningssekretariatet fastsatte efterfølgende nye individuelle effektiviseringskrav for at efterleve Konkurrenceankenævnets kendelser. Forsyningssekretariatet fraveg på baggrund af kendelserne den tidligere metode til fastsættelse af det individuelle effektiviseringskrav, hvor de maksimale krav højest udgjorde 5 pct. af driftsomkostningerne i prisloftet. Med den nye metode kunne kravene som noget ekstraordinært maksimalt udgøre hele effektiviseringspotentialet, som for mange selskaber var mere end 5 pct. af driftsomkostninger i prisloftet.

Note 1: Konkurrenceankenævnet fandt, at hverken § 5, stk. 1, i den dagældende prisloftsbekendtgørelse eller hvile-i-sig-selv-princippet generelt, eller som formuleret i vandforsyningsloven, kunne anvendes som tilstrækkelig hjemmel til, at sekretariatet kunne foretage luftkorrektionen.

I foråret 2015 indgik den tidligere regering en aftale med Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om en ny og forbedret regulering af den danske vandsektor. Aftalen vil udmønte sig i en ny vandsektorlov og en ny bekendtgø-

relse om den økonomiske regulering af vandselskaberne omfattet af loven. Aftalen skal blandt andet sikre effektivitet, lavere vandpriser til forbrugerne og innovation i sektoren.

Af aftalen fremgår blandt andet, at¹⁹

”For at begrænse vandselskabernes mulighed for uhensigtsmæssigt høje opsparinger, tilpasses selskabernes driftsomkostninger i prislofterne de faktiske driftsomkostninger ved overgangen til den fremtidige regulering”

Det indebærer, at vandselskabernes luft skal reduceres. Når luften reduceres, vil der blive foretaget individuelle vurderinger og forsigtighedshensyn for hvert selskab, således at selskabernes ikke i for høj grad eksponeres for risikoen for, at selskaber ikke kan overholde de fastsatte driftsomkostninger i prisloftet.

En reduktion af luften vil alene vedrøre driftsomkostningerne i prisloftet. Ved overgangen til den nye regulering af vandsektoren vil effektiviseringskravene blive stillet til selskabernes samlede omkostninger, med nogle få undtagelser. Forsyningssekretariatet vil fortsat anvende de fastsatte værdier af selskabernes anlægsaktiver, som blev fastlagt, da reguleringen af vandsektoren trådte i kraft. Det betyder, at den såkaldte dåbsgave ikke fjernes ved overgangen til den nye regulering.

Dåbsgaven opstod i forbindelse med fastlæggelse af den såkaldte reguleringsmæssige åbningsbalance til brug for fastsættelsen af de første prislofter i 2010. Selskabernes anlægsaktiver blev værdisat som et gennemsnit af nedskrevne anskaffelses- og genanskaffelsespriser. Vandselskaberne indberettede således mængden af anlægsaktiver, hvorefter værdien blev beregnet ud fra oplysninger i det såkaldte pris- og levetidskataloget. Pris- og levetidskataloget blev udarbejdet af den rådgivende ingeniørvirksomhed Cowi og indeholder oplysninger om enhedspriser og levetider på størstedelen af vandselskabernes anlægsaktiver. Det sikrede en ensretning i værdisætningen af anlægsaktiverne. Dermed blev anlægsaktiverne formentlig værdisat højere end den reelle værdi og de løbende afskrivninger er derfor formentlig højere, end det faktiske investeringsbehov giver anledning til.

3.6 Fordeling af luft på selskaber

Mens selskaber med luft har et økonomisk råderum, er selskaber med negativ luft i en situation, hvor de faktisk afholdte driftsomkostninger overstiger driftsomkostningerne i prisloftet. Det vil sige, at selskaberne ikke kan få dækket alle omkostninger til driften med indtægter fra kunderne. Det kan på sigt have store konsekvenser for selskaberne.

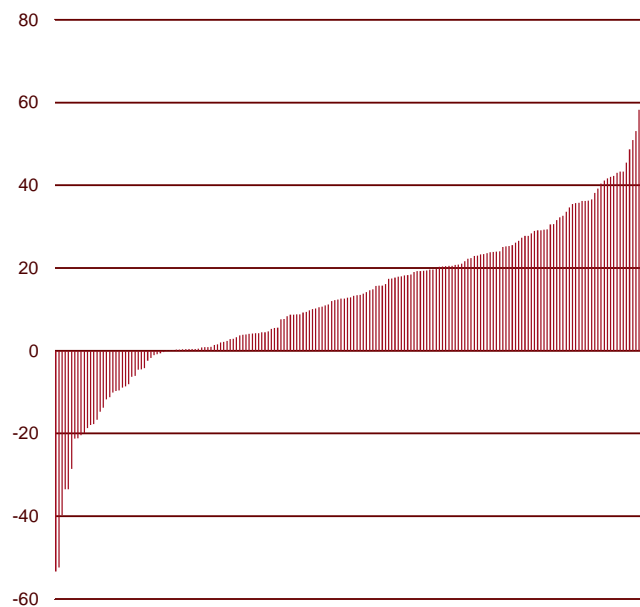
Blandt drikkevandsselskaberne havde 35 selskaber negativ luft og 150 selskaber havde positiv luft i 2014, jf. figur 3.5(a). Luften er opgjort i procent af driftsomkostningerne i prisloftet. Selv når outliers er sorteret fra, er der stor forskel på luftens andel af de tilladte driftsomkostninger i de enkelte drikkevandsselskaber.

¹⁹ Jf. ”Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre) og Venstre, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om en ny og forbedret regulering af den danske vandsektor” af 29. april 2015, s. 4.

Figur 3.5 Fordeling af luft for drikke- og spildevandsselskaber, 2014

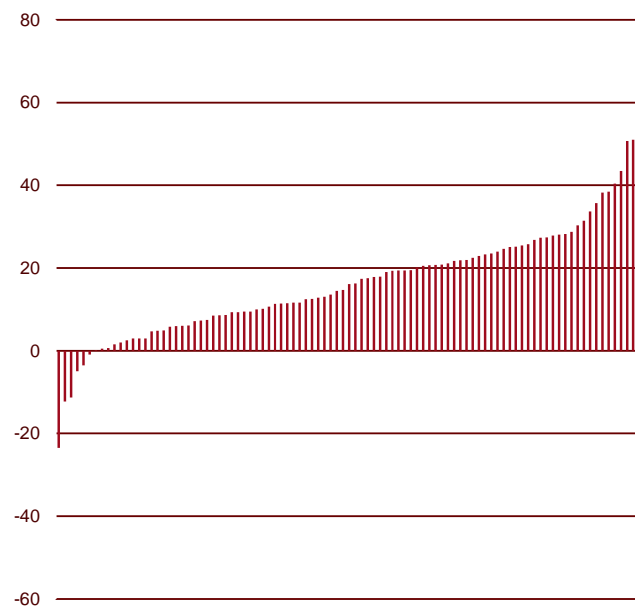
(a) Drikkevand

Pct. af driftsomkostningerne i prisloftet

(b) Spildevand

Pct. af driftsomkostningerne i prisloftet

Anm.: Alene selskaber, der har været omfattet af reguleringen fra 2011-2016, og som ikke har modtaget 4-årige prislofter, er med i opgørelsen. Der er her medtaget 185 drikkevandsselskaber og 95 spildevandsselskaber. Der er således sorteret 33 drikkevandsselskaber og 15 spildevandsselskaber fra på grund af manglende indberetning, fusioner og spaltninger samt større udsving i data. En liste over selskaberne fremgår af bilag 2.

Kilde: Forsyningssekretariatets egen opgørelse.

Blandt spildevandsselskaberne havde 6 selskaber negativ luft og 89 selskaber havde positiv luft i 2014, jf. figur 3.5(b). Selv når outliers er sorteret fra, er der stor forskel på luftens andel af de tilladte driftsomkostninger i prisloftet i de enkelte spildevandsselskaber.

I alt havde 41²⁰ drikke- og spildevandsselskaber en negativ luft i 2014 og kunne dermed ikke overholde deres prislofter. Det er umiddelbart en alvorlig situation for disse selskaber. 11 af disse drikkevandsselskaber kunne have søgt om en forhøjelse af driftsomkostningerne i prisloftet efter § 8, stk. 4 og stk. 5, men gjorde det ikke. Det ville det have reduceret risikoen for at overstige prisloftet.

Luftens andel af de tilladte driftsomkostninger i prisloftet i de enkelte selskaber afhænger hverken af størrelsen på selskaberne eller af størrelsen på selskabernes effektiviseringspotentialer. Det er dermed lige sandsynligt for små som for store selskaber at have meget luft og det er lige sandsynligt for selskaber med små som store potentialer at have meget luft. Luften i vandsektoren fordeler sig således over en bred kam i sektoren.

²⁰ Efter outliers var fjernet.

Bilag 1

I slutningen af 2015 omfattede vandsektorloven 331 vandselskaber, fordelt på 221 drikkevandsselskaber og 111 spildevandsselskaber. Heraf fik 9 selskaber fastsat prisloft for en fire-årig periode. Selskaber med fireårige prislofter er udeladt af analysen.

Selskaberne omfatter af vandsektorloven indberetter hvert år en lang række oplysninger til Forsyningssekretariatet. Oplysningerne bruges til at fastlægge prisloftet, herunder selskabernes effektiviseringskrav, som fastlægges i en benchmarkingmodel. Til brug for benchmarking indberetter selskaberne detaljerede oplysninger om selskabets anlæg, vandmængde, restprodukter og antal kunder.

Til brug for den øvrige del af prisloftet indberetter selskaberne deres investeringer, både gennemførte og planlagte, miljø- og servicemål, klimatilpasningsprojekter, 1:1-omkostninger m.v. Selskaberne oplyser dels budgettal til brug for årets prisloft og revisorgodkendte oplysninger om selskabets reelle udgifter til brug for korrektioner af selskabets prisloft.

I størstedelen af figurerne i kapitel 2 indgår data for alle selskaber med undtagelse af selskaber med fireårige prislofter, selskaber der ikke er oplysninger for i alle årene, jf. nedenstående liste. Figurene, der viser finansieringsformer for selskaberne, samt de ekstraordinære effektiviseringsgevinster indeholder data for alle selskaber.

Drikkevandsselskaber

Andelsselskabet Ejby Vandværk

Andelsselskabet Gram Vandværk

Andelsselskabet Gørlev Vandforsyning

Andelsselskabet Hammerum Vandværk

Andelsselskabet Haarlev Vandværk

Andelsselskabet Klinting Vandværk

Andelsselskabet Marielyst Vandværk

Andelsselskabet Stenløse Vandværk

Andelsselskabet Vejgaard Vandværk

Andelsselskabet Vrå Vandværk

Andelsselskabet Ørbæk Vandværk

Andelsvandværket Helle Vest a.m.b.a.

AquaDjurs A/S

Arwos Vand A/S

Asnæs Vandværk a.m.b.a.

Assens Vandværk A/S

Aulum Vandværk a.m.b.a.

Baunehøj Vandværk a.m.b.a.

Billund Drikkevand A/S

Birkerød Vandforsyning a.m.b.a.

Bjerringbro Fællesvandværk

Bjøvlund Vandværk

Bogense Forsyningsselskab a.m.b.a.

Bolderslev Vandværk

Bording Vandværk a.m.b.a.

Bornholms Vand A/S

Borup Vandværk

Brandrupdam Vandværk I/S (SKØN)

Brande Vandværk a.m.b.a.

Branderup Vandværk

Bredebro Andelsvandværk

Broager Vandværk a.m.b.a. (SKØN)

Brødstrup Vandværk a.m.b.a.

Brønderslev Vand A/S

Brørup Vandværk a.m.b.a.

Christiansfeld Vandforsyning A/S

Dianalund Vandværk

Dronninglund Vandværk a.m.b.a

Egedal Vandforsyning A/S

Egå Vandværk a.m.b.a

Energi Viborg Vand A/S

Esbjerg Vand A/S

Farsø Vandværk I/S

Faxe Vandforsyning A/S

Faxe Vandværk s.m.b.a.

Fensmark Vandværk a.m.b.a.

FFV Vand A/S

Fjerritslev Vand a.m.b.a.

Fonden Djurs Vand

Forsyning Helsingør Vand A/S

Fredensborg Vand A/S

Frederiksberg Vand A/S

Frederiksberg Vandværk

Frederikshavn Vand A/S

Frederikssund Vand A/S

Furesø Vandforsyning a.m.b.a.

Galten Vandværk

Gentofte Vand A/S

Gilleleje Vandværk a.m.b.a.

Give Vandværk a.m.b.a.

Gl. Hørning Vandværk

Gladsaxe Vand A/S

Glamsbjerg Vandværk

Glostrup Vand A/S
Greve Vandværk a.m.b.a.
Grindsted Vandværk a.m.b.a.
Guldborgsund Vand A/S
Haderslev Vand A/S
Hadsten Vandværk a.m.b.a.
Halsnæs Forsyning A/S
Halsnæs Vandforsyning a.m.b.a.
Hammel Vandværk a.m.b.a.
Hedensted Vandværk
Helsingør Vandværk
Herning Vand A/S
Hillerød Vand A/S
Hinnerup Vandværk a.m.b.a.
Hjerting Vandværk a.m.b.a.
Hjørring Vandselskab A/S
HOFOR Vand Albertslund A/S
HOFOR Vand Brøndby A/S
HOFOR Vand Dragør A/S
HOFOR Vand Herlev A/S
HOFOR Vand Hvidovre A/S
HOFOR Vand København A/S
HOFOR Vand Rødovre A/S
HOFOR Vand Vallensbæk A/S
Holbæk Vand A/S
Hornbæk Vandværk a.m.b.a.
Hornslet Vandværk a.m.b.a.
Horsens Vand A/S
HTK Vand A/S
Hurup Vandværk
Hæstrup Vandværk I/S
Høng Vandværk a.m.b.a.
Hørsholm Vand ApS
Haarby Vandværk
I/S Almtoft-Kjellerup Vandværk
I/S Ørslev Vandværk
Ikast Vandforsyning a.m.b.a.
Ishøj Vand A/S
Jammerbugt Forsyning A/S
Juelsminde Vand
Jyllinge Vandværk a.m.b.a.
Kalundborg Overfladevand A/S
Kalundborg Vandforsyning A/S
Kerteminde Forsyning - Vand A/S

Klemensker Vandværk

Kvarmløse-Tølløse Vandværk

Køge Vand A/S

Langeland Vand ApS

Langeskov Vandværk

Lejre Vand A/S

Lemvig Vand og Spildevand A/S

Lille Næstved Vandværk

Lille Skensved Vandværk a.m.b.a.

Lillerød Andelsvandværk a.m.b.a

Lindholm Vandværk a.m.b.a

Lolland Vand A/S

Lyngby-Taarbæk Vand A/S

Løgstør Vand a.m.b.a.

Løgten Skødstrup Vandværk a.m.b.a.

Løkken Vandværk

Mariager Vand a.m.b.a.

Mariagerfjord Vand A/S

Midtfyns Vandforsyning a.m.b.a.

Morsø Forsyning A/S

Mørkøv Vandværk

NFS Vand A/S

NK-Vand A/S

Nordenskov Vandværk

Nybrovejens Vandværk a.m.b.a.

Nyhuse Vandværk a.m.b.a.

Næsby Vandværk

Nørre Alslev Vandværk

Odder Vandværk a.m.b.a.

Odsherred Vand A/S

Otterup Vandværk

Outrup Vandværk I/S

Oxby Og Ho Vandværk a.m.b.a.

Padborg Vandværk a.m.b.a.

Pandrup Vandværk

Randers Spildevand A/S

Rebild Vand & Spildevand A/S

Ringkjøbing-Skjern Vand A/S

Ringsted Vand A/S

Roskilde Vand A/S

Rudersdal Forsyning A/S

Ry Vandværk

Rødning Vandværk a.m.b.a.

Røde Kro Vandværk

Rønne Vand A/S
Sdr. Felding Vandværk a.m.b.a.
Silkeborg Vand a/s
Sindal Vandværk a.m.b.a.
Sjælsø Vand A/S
SK Vand A/S
Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S
Skive Vand A/S
Skovlund/Ansager Vandværk
Skærbæk Vandværk
Snebjerg Vandværk a.m.b.a.
Solrød Vandværk a.m.b.a.
Sorø Vand A/S
Stenlien Vandværk a.m.b.a.
Struer Forsyning Vand A/S
Strømmen Vandværk
Støvring Vandværk a.m.b.a.
Svendborg Vand A/S
Svinninge Vandværk
Sydals Øst Vandforsyning
Sønderborg Vandforsyning A/S
Søndersø Vandværk
Tarup Vandværk
Thisted Drikkevand A/S
Tinglev Vandværk
Tistrup Vandværk
Toftlund Vandværk a.m.b.a. (SKØN)
TREFOR Vand A/S
Tune Vandværk a.m.b.a.
Tønder Vand A/S
TÅRNBYFORSYNING Vand
Tårs Vandværk a.m.b.a.
Udsholt Vandværk a.m.b.a.
Ulsted-Ålebæk Vandværk a.m.b.a.
Vamdrup Vandværk
Vand Ballerup A/S
Vandcenter Djurs a.m.b.a
Vandcenter Syd A/S
Vandforsyningen Brovst og Omegn
Vandforsyningen Østlolland a.m.b.a.
Vandværket Lyngen
Varde Vandforsyning A/S
Vejen Vand A/S
Verdo Vand A/S

Vestforsyning Vand A/S

Vesthimmerlands Vand A/S

Videbæk Vand A/S

Vildbjerg Vandværk

Vordingborg Vand A/S

VSK

Ærø Vand A/S

Ølgod Vandværk a.m.b.a.

Østvendysssel Råvandsforsyningselskab I/S

Aabybro Vand a.m.b.a.

Aalborg Forsyning, Vand A/S

Aalestrup Vand a.m.b.a.

Aarhus Vand A/S

Aars Vand

Spildevandsselskaber

Afløb Ballerup A/S

Allerød Spildevand A/S

AquaDjurs A/S

Arwos Spildevand A/S

Assens Spildevand A/S

Billund Spildevand A/S

Biofos Lynettefællesskabet A/S

Biofos Spildevandscenter Avedøre A/S

Bornholms Spildevand A/S

Brøndby Kloakforsyning A/S

Brønderslev Spildevand A/S

Egedal Spildevand A/S

Energi Viborg Spildevand A/S

Esbjerg Spildevand A/S

Fanø Vand A/S

Favrskov Spildevand A/S

FFV Spildevand A/S

Forsyning Helsingør Spildevand A/S

Fredensborg Spildevand A/S

Fredericia Spildevand A/S

Frederiksberg Kloak A/S

Frederikshavn Spildevand A/S

Frederikssund Spildevand A/S

Furesø Spildevand A/S

Gentofte Spildevand A/S

Gladsaxe Spildevand A/S

Glostrup Spildevand A/S

Greve Spildevand A/S

Gribvand Spildevand A/S

Guldborgsund Spildevand A/S

Haderslev Spildevand A/S

Halsnæs Forsyning A/S

Hedensted Spildevand

Hillerød Spildevand A/S

Hjørring Vandselskab A/S

HOFOR Spildevand Albertslund A/S

HOFOR Spildevand Dragør A/S

HOFOR Spildevand Herlev A/S

HOFOR Spildevand Hvidovre A/S

HOFOR Spildevand København A/S

HOFOR Spildevand Rødovre A/S

Holbæk Spildevand A/S

Horsens Vand A/S

HTK Kloak A/S

Hunseby Renseanlæg

Hørsholm Vand ApS

Ikast-Brande Spildevand A/S

Ishøj Spildevand A/S

Jammerbugt Forsyning A/S

Kalundborg Renseanlæg A/S

Kalundborg Spildevandsanlæg A/S

Kerteminde Forsyning - Spildevand A/S

Kolding Spildevand A/S

Køge Afløb A/S

Langeland Spildevand ApS

Lejre Spildevand A/S

Lemvig Vand og Spildevand A/S

Lolland Spildevand A/S

Lyngby-Taarbæk Spildevand A/S

Læsø Vand A/S

Mariagerfjord Vand A/S

Middelfart Spildevand A/S

Morsø Forsyning A/S

Mølleåværket A/S

Måløv Rens A/S

NFS Spildevand A/S

NK-Spildevand A/S

Odder Spildevand A/S

Odsherred Spildevand A/S

Randers Spildevand A/S

Rebild Vand & Spildevand A/S

Ringkøbing-Skjern Spildevand A/S

Ringsted Centralrenseanlæg A/S

Ringsted Spildevand A/S

Roskilde Spildevand A/S

Rudersdal Forsyning A/S

Samsø Spildevand A/S

Silkeborg Spildevand A/S

SK Spildevand A/S

Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S

Skive Vand A/S

Solrød Spildevand A/S

Sorø Spildevand A/S

Stevns Spildevand A/S

Struer Forsyning Spildevand A/S

Svendborg Spildevand A/S

Syddjurs Spildevand A/S

Sønderborg Spildevandsforsyning A/S

Tønder Spildevand A/S

TÅRNBYFORSYNING Spildevand

Vallensbæk Kloakforsyning A/S

Vandcenter Syd A/S

Varde Kloak og Spildevand A/S

Vejle Spildevand A/S

Vestforsyning Spildevand A/S

Vesthimmerlands Vand A/S

Ærø Vand A/S

Aalborg Forsyning, Kloak A/S

Aarhus Vand A/S

Bilag 2

I slutningen af 2015 omfattede vandsektorloven 331 vandselskaber, fordelt på 221 drikkevandsselskaber og 111 spildevandsselskaber. Heraf fik 9 selskaber fastsat prisloft for en fireårig periode. Selskaber med fireårige prislofter er udeladt af analysen.

Selskaberne omfatter af vandsektorloven indberetter hvert år en lang række oplysninger til Forsyningssekretariatet. Oplysningerne bruges til at fastlægge prisloftet, herunder selskabernes effektiviseringskrav, som fastlægges i en benchmarkingmodel. Til brug for benchmarking indberetter selskaberne detaljerede oplysninger om selskabets anlæg, vandmængde, restprodukter og antal kunder.

Til brug for den øvrige del af prisloftet indberetter selskaberne deres investeringer, både gennemførte og planlagte, miljø- og servicemål, klimatilpasningsprojekter, 1:1-omkostninger m.v. Selskaberne oplyser dels budgettal til brug for årets prisloft og revisorgodkendte oplysninger om selskabets reelle udgifter til brug for korrektioner af selskabets prisloft.

Til figurerne i kapitel 3 indgår data for alle selskaber med undtagelse af selskaber med fireårige prislofter, selskaber der ikke er oplysninger for i alle årene, samt selskaber med store afvigelser i data, jf. nedenstående liste.

Drikkevandsselskaber

Andelsselskabet Ejby Vandværk

Andelsselskabet Hammerum Vandværk

Andelsselskabet Haarlev Vandværk

Andelsselskabet Klinting Vandværk

Andelsselskabet Marielyst Vandværk

Andelsselskabet Stenløse Vandværk

Andelsselskabet Vejgaard Vandværk

Andelsselskabet Vrå Vandværk

Andelsselskabet Ørbæk Vandværk

Andelsvandværket Helle Vest a.m.b.a.

AquaDjurs A/S

Arwos Vand A/S

Asnæs Vandværk a.m.b.a.

Assens Vandværk A/S

Aulum Vandværk a.m.b.a.

Banehøj Vandværk a.m.b.a.

Billund Drikkevand A/S

Birkerød Vandforsyning a.m.b.a.

Bjerringbro Fællesvandværk

Bjølund Vandværk

Bogense Forsyningsselskab a.m.b.a.

Bolderslev Vandværk

Bording Vandværk a.m.b.a.

Bornholms Vand A/S

Borup Vandværk

Brande Vandværk a.m.b.a.

Bredebro Andelsvandværk

Brædstrup Vandværk a.m.b.a.

Brønderslev Vand A/S

Brørup Vandværk a.m.b.a.

Christiansfeld Vandforsyning A/S

Dianalund Vandværk

Dronninglund Vandværk a.m.b.a.

Egedal Vandforsyning A/S

Egå Vandværk a.m.b.a.

Energi Viborg Vand A/S

Esbjerg Vand A/S
Farsø Vandværk I/S
Faxe Vandforsyning A/S
Faxe Vandværk s.m.b.a.
FFV Vand A/S
Fjerritslev Vand a.m.b.a.
Fonden Djurs Vand
Forsyning Helsingør Vand A/S
Fredensborg Vand A/S
Frederiksberg Vand A/S
Frederiksberg Vandværk
Frederikshavn Vand A/S
Frederikssund Vand A/S
Furesø Vandforsyning a.m.b.a.
Galten Vandværk
Gentofte Vand A/S
Gilleleje Vandværk a.m.b.a.
Give Vandværk a.m.b.a.
Gl. Hørning Vandværk
Gladsaxe Vand A/S
Glamsbjerg Vandværk
Glostrup Vand A/S
Greve Vandværk a.m.b.a.
Grindsted Vandværk a.m.b.a.
Guldborgsund Vand A/S
Haderslev Vand A/S
Hadsten Vandværk a.m.b.a.
Halsnaes Forsyning A/S
Halsnæs Vandforsyning a.m.b.a.
Hammel Vandværk a.m.b.a.
Hedensted Vandværk
Helsingø Vandværk
Herning Vand A/S
Hillerød Vand A/S
Hinnerup Vandværk a.m.b.a.
Hjørring Vandselskab A/S
HOFOR Vand Albertslund A/S

HOFOR Vand Brøndby A/S
HOFOR Vand Dragør A/S
HOFOR Vand Herlev A/S
HOFOR Vand Hvidovre A/S
HOFOR Vand København A/S
HOFOR Vand Rødovre A/S
HOFOR Vand Vallensbæk A/S
Holbæk Vand A/S
Hornbæk Vandværk a.m.b.a.
Hornslet Vandværk a.m.b.a.
Horsens Vand A/S
HTK Vand A/S
Hurup Vandværk
Høng Vandværk a.m.b.a.
Hørsholm Vand ApS
Haarby Vandværk
I/S Ørslev Vandværk
Ikast Vandforsyning a.m.b.a.
Ishøj Vand A/S
Jammerbugt Forsyning A/S
Jyllinge Vandværk a.m.b.a.
Kalundborg Overfladevand A/S
Kalundborg Vandforsyning A/S
Kerteminde Forsyning - Vand A/S
Kvarnløse-Tølløse Vandværk
Køge Vand A/S
Langeland Vand ApS
Langeskov Vandværk
Lejre Vand A/S
Lemvig Vand og Spildevand A/S
Lille Næstved Vandværk
Lille Skensved Vandværk a.m.b.a.
Lillerød Andelsvandværk a.m.b.a.
Lindholm Vandværk a.m.b.a.
Lolland Vand A/S
Lyngby-Taarbæk Vand A/S
Løgstør Vand a.m.b.a.

Løgten Skødstrup Vandværk a.m.b.a.
Løkken Vandværk
Mariager Vand a.m.b.a.
Mariagerfjord Vand A/S
Midtyns Vandforsyning a.m.b.a.
Morsø Forsyning A/S
NFS Vand A/S
NK-Vand A/S
Nordenskov Vandværk
Nybrovejens Vandværk a.m.b.a.
Nyhuse Vandværk a.m.b.a.
Næsby Vandværk
Nørre Alslev Vandværk
Odder Vandværk a.m.b.a.
Odsherred Vand A/S
Otterup Vandværk
Outrup Vandværk I/S
Padborg Vandværk a.m.b.a.
Pandrup Vandværk
Randers Spildevand A/S
Ringkjøbing-Skjern Vand A/S
Ringsted Vand A/S
Roskilde Vand A/S
Rudersdal Forsyning A/S
Ry Vandværk
Rødding Vandværk a.m.b.a.
Rønne Vand A/S
Silkeborg Vand a/s
Sindal Vandværk a.m.b.a.
Sjælsø Vand A/S
SK Vand A/S
Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S
Skive Vand A/S
Skærbæk Vandværk
Snejbjerg Vandværk a.m.b.a.
Solrød Vandværk a.m.b.a.
Sorø Vand A/S
Stenlien Vandværk a.m.b.a.
Struer Forsyning Vand A/S
Strømmen Vandværk

Støvring Vandværk a.m.b.a.
Svendborg Vand A/S
Svinninge Vandværk
Sydals Øst Vandforsyning
Sønderborg Vandforsyning A/S
Tarup Vandværk
Thisted Drikkevand A/S
Tinglev Vandværk
TREFOR Vand A/S
Tønder Vand A/S
TÅRNBYFORSYNING Vand
Tårs Vandværk a.m.b.a.
Ulsted-Ålebæk Vandværk a.m.b.a.
Vamdrup Vandværk
Vand Ballerup A/S
Vandcenter Djurs a.m.b.a
Vandcenter Syd A/S
Vandforsyningen Brovst og Omegn
Vandforsyningen Østlolland a.m.b.a.
Vandværket Lyngen
Varde Vandforsyning A/S
Vejen Vand A/S
Verdo Vand A/S
Vestforsyning Vand A/S
Vesthimmerlands Vand A/S
Videbæk Vand A/S
Vildbjerg Vandværk
Vordingborg Vand A/S
Ærø Vand A/S
Ølgod Vandværk a.m.b.a.
Østvendssysel Råvandsforsyningselskab I/S
Aabybro Vand a.m.b.a.
Aalborg Forsyning, Vand A/S
Aalestrup Vand a.m.b.a.
Aars Vand

Spildevandsselskaber

Afløb Ballerup A/S

Allerød Spildevand A/S

AquaDjurs A/S

Arwos Spildevand A/S

Billund Spildevand A/S

Biofos Lynettefællesskabet A/S

Biofos Spildevandscenter Avedøre A/S

Bornholms Spildevand A/S

Brønderslev Spildevand A/S

Egedal Spildevand A/S

Energi Viborg Spildevand A/S

Esbjerg Spildevand A/S

Fanø Vand A/S

Favrskov Spildevand A/S

FFV Spildevand A/S

Forsyning Helsingør Spildevand A/S

Fredensborg Spildevand A/S

Fredericia Spildevand A/S

Frederiksberg Kloak A/S

Frederikshavn Spildevand A/S

Frederikssund Spildevand A/S

Furesø Spildevand A/S

Gentofte Spildevand A/S

Gladsaxe Spildevand A/S

Glostrup Spildevand A/S

Greve Spildevand A/S

Gribvand Spildevand A/S

Guldborgsund Spildevand A/S

Haderslev Spildevand A/S

Halsnaes Forsyning A/S

Hedensted Spildevand

Herning Vand A/S

Hillerød Spildevand A/S

Hjørring Vandselskab A/S

HOFOR Spildevand Albertslund A/S

HOFOR Spildevand Dragør A/S

HOFOR Spildevand Herlev A/S

HOFOR Spildevand Hvidovre A/S

HOFOR Spildevand København A/S

HOFOR Spildevand Rødovre A/S

Holbæk Spildevand A/S

Horsens Vand A/S

HTK Kloak A/S

Hunseby Renseanlæg
Hørsholm Vand ApS
Ikast-Brande Spildevand A/S
Ishøj Spildevand A/S
Jammerbugt Forsyning A/S
Kalundborg Renseanlæg A/S
Kalundborg Spildevandsanlæg A/S
Kerteminde Forsyning - Spildevand A/S
Kolding Spildevand A/S
Køge Afløb A/S
Langeland Spildevand ApS
Lejre Spildevand A/S
Lemvig Vand og Spildevand A/S
Lolland Spildevand A/S
Lyngby-Taarbæk Spildevand A/S
Mariagerfjord Vand A/S
Middelfart Spildevand A/S
Morsø Forsyning A/S
Mølleåværket A/S
Måløv Rens A/S
NFS Spildevand A/S
NK-Spildevand A/S
Odder Spildevand A/S
Odsherred Spildevand A/S
Randers Spildevand A/S
Rebild Vand & Spildevand A/S
Ringkøbing-Skjern Spildevand A/S
Ringsted Centralrenseanlæg A/S
Ringsted Spildevand A/S
Roskilde Spildevand A/S
Rudersdal Forsyning A/S
Samsø Spildevand A/S

Silkeborg Spildevand A/S
SK Spildevand A/S
Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S
Skive Vand A/S
Solrød Spildevand A/S
Sorø Spildevand A/S
Stevns Spildevand A/S
Struer Forsyning Spildevand A/S
Svendborg Spildevand A/S
Syddjurs Spildevand A/S
Sønderborg Spildevandsforsyning A/S
Tønder Spildevand A/S
TÅRNBYFORSYNING Spildevand
Vandcenter Syd A/S
Varde Kloak og Spildevand A/S
Vejle Spildevand A/S
Vestforsyning Spildevand A/S
Ærø Vand A/S
Aalborg Forsyning, Kloak A/S
Aarhus Vand A/S
